Жаргал заяанай наран

ТҮҮХЭТЭ ҺАЙНДЭР

МҮНӨӨДЭР Агуухэ Октябриин социалис революциин манай орон дотор болоһоор 49 жэлэйнь ой гүйсэжэ, Совет гүрэмнай мүндэлэн гараһаар 50-дахи наһанайнгаа ойн баярай жабхаланта жэлые туйлай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда эхилбэ. Түрүү хүн түрэлтэнэй агуухэ вождь, инаг багша Владимир Ильич Ленинэй байгуулһан Коммунис партиин сэсэн мэргэн ударидалгаар түүхэдэ түрүүшынхиеэ мүндэлэн ургаһан Совет засагай 49 жэлэйнь ой өөрын онсо илгаатай байһанаараа гайхамшагтай. Тэрэ илгаань юуб гэхэдэ, энэ хадаа КПСС-эй XXIII съездын зарлагдажа, СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдэй баталан абтаһан жэл. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэйнь дорюун алхамай түбэрөөн бүхы орон доторнай һүртэй солгёоноор сууряатаба.

Октябриин хубисхалай 49-дэхи ойнь жэлдэ инаг һайхан Эхэ оронойнгоо туйлаһан амжалтануудаар совет хүнүүд омогорхохо ёһоороо омогорхоно. Арадаймнай ажахын али бүхы һалбаринуудта шэнэ шэнэ туйлалтанууд бэелүүлэгдээ. Экономическа болон культурна байгуулалтада ехэ еха хубилалтанууд болоо. КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдэй тон зүб, туйлай ехэ удха шанартай байһыень ажабайдал эли тодоор харуулаа. Съездын һүүлээрхи үедэ хэгдэһэн ажал хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд энээниие тобойтор гэршэлнэ. 1966 ондо оронойманай бүхы промышленность валовой продукци гаргаха, юһэ һарынгаа түсэб 103 процент дүүргээ. Даб дээрэ абтаһан багсаамжаар, 1965 онойхитой сасуулжа үзэхэдэ, энэ жэлдэ промышленна үйлэдбэриин хэмжээн түсэбөөр хараалагдаһан 6,7 процентын орондо 8,2 процентээр ургаха байна. Түсэбһөө үлүүлэн 5 миллиард тухай түхэригэй промышленна продукци гаргагдахаар хүлеэгдэнэ. Коммунизмын материально-техническа үндэһэ һуури байгуулгын замаар урагшаа Эхэ оронойманай дабшалтын дорюун алхам нимэл даа.

Социалис хүдөө ажахымнай туйлаһан амжалтанууд совет хүнүүдэй сэдьхэл зүрхые илангаяа ехээр баясуулна. КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, колхоз болон совхозууд богонихон болзор соо урагшаа ехэхэн алхам хэбэ. Энэ жэлдэ мал ажалайшье, тарялан ажалайшье продукци ехээр абтаа-

Али бүхы ургамалнуудай элбэг баян ургаса ургуулагдаа. Адууһа малай тоо толгойнь олошороо. Ашаг шэмэнь дээшэлээ. Хүдөө ажахын валовой продукцинь 10 тухай процентээр ургахаар хүлеэгдэнэ. Энэ хадаа эрдэм ухаанай үндэһөөр тодорхойлогдоһон партиин тон зүб экономическа политикын, КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдэй хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэжэ байһанай үрэ дүн мүн.

Оронойнгоо экономикые хүгжөөлгэдэ нимэ гайхамшагта амжалтануудай туйлагдаһанай ашаар арад зоноймнай ажабайдал үдэрһөө үдэртэ улам бүри һайжарна.

Олон түмэн бүхы совет арадуудтайгаа хамта, хани барисаата аха дүү, түрэл гарал нэгэ нииитэ бүлэ соо манайшье республикын ажалшад Агуухэ Октябриин 49 жэлэй ойн баярые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтажа байна.

Түүхэтэ һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй долгин промышленна предприятинуудташье, барилганууд дээгүүршье, колхоз, совхозуудташье хүсэтэйгөөр орьёлон, үргэн ниитэ ажалшадые мүрысөөндэ олоор хабаадуулна. Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойе ажалай бэлэгээр угтахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхые уряалжа, республикын промышленностиин, барилгын, ой модоной бүхы хүдэлмэришэдтэ, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ, алба хаагшадта Ленинэй ордентэ Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой, Баргажанай леспромхозой, Улаан-Үдын гэр барилгын комбинадай коллективүүдэй хандаһан үүсхэл манай газетын уржадэрэй номерто толилогдобо.

Социалис мүрысөөндэ оролсоһон республикын ажалшад бага бэшэ амжалтануудые туйлаа. Буряад оронойманай промышленность валовой продукци гаргаха 10 һарынгаа түсэб 102 процент дүүргэбэ. Энэ хадаа үнгэрэгшэ жэлэй мүн нимэ үеынхитэй сасуулхада 113 процент болоно. Түсэбһөө үлүүлэн 7300 түхэригэй продукци гаргагдаа. Колхоз, совхозууд баһал туйлалтатай. Тэдэнэр баян ургаса ургуулжа, 1 миллион 200 мянга гаран центнер ороохо тарья гүрэндэ тушааба. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо һураггүй ехэ болоно. Ноябриин 1-нэй байдалаар жэлэй түсэб мяхаар — 88 процент, һүөөр — 91 процент, ноохоор — 109 процент, үндэгөөр 107 процент дүүргэгдэнхэй. Энэ хадаа нёдондо жэлэйхиһээ нилээд ехэ байха юм.

Буряад оронойманай олон түмэн ажалшадай политическэ болон ажалайнь дэбжэлтэ хизааргүйгөөр бадаранхай. Хүн зон булта хүхюу баяртай, омог дорюун. Инаг һайхан Эхэ оронойнгоо хүсэн түгэлдэроор хүгжэн һалбаржа байһанда тэдэнэр баяртай.

Октябриин революциин үлгы болгошо Ленинград хотодо Нева мүрэнэй эрьеһээ алдарта «Авроорын» түүхэтэ дохёогой һүр жабхалантайгаар бүмбэрсэг дэлхэйдэ соностожо, хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ галаб үеын, эгүүридэ үзэгдөө дуулдаагүй шэнэ алтан хуудаһанай нээгдэһэн тухай мэдээсэһэн сагһаань хойшо миил 49 жэл болобо. Теэд энээхэн болзор соо ямар гайхамшагтай хубилалтанууд болоо гээшэб! Энэ хадаа Буряад оронойманай хүгжэлтын жэшээ дээрэһээ тоб байса харагдана.

Үеын үедэ барга бүдүүлиг, харанхы мунхаг байдалтай, үгытэй ядуу, баяд ноёдой дарлалта доро зобожо тулижа байһанаа Октябриин хубисхалай ашаар эрхэ сүлөөтэй, зол жаргалтай болоһон Буряад араднай түрэл Коммунис партидаа, совет правительстводаа энэ түүхэтэ үдэр гүн зүрхэнэй халуун баясхалан хүргэнэ, партиингаа хэрэгтэ, коммунизмын хэрэгтэ хэтэ мүнхэдөө үнэн сэхэ байха тухайгаа шахаа тангариг үргэнэ. Коммунис партиингаа ленинскэ сэсэн мэргэн национальна политикын манайда илан мандаһанай ашаар, агуухэ ород арадай, мүн аха дүү бүхы бусад арадуудай энэрхы сэдьхэлэй туһаламжаар Буряад оромнай ажахынгаа али бүхы һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ, культурна байгуулалтада ехэ амжалта туйлажа, түрүү автономито социалис республикануудай нэгэн болоо.

Манай республикын ажалшад саашадаа бүри шударгыгаар хүдэлжэ, Совет гүрэнэйнгөө 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахаар бэлэн.

Агуухэ Октябриин социалис революциин 49 жэлэй ой мандаха болтогой!

СССР-эй арадуудай бата нэгэдэл, аха дүүгэй хани барисаан хэтэ мүнхэдөө мандаг, хүгжэн һалбараг лэ!

Ленинэй эмхидхэн байгуулһан Советскэ Союзай алдарта Коммунис парти мандаха болтогой!

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 264 (11250) | 1966 оной ноябриин 7, понедельник | Сэн 2 мүнгэн

Цырен-Долма ДОНДОКОВА

АМАР САЙН, АГУУ ОКТЯБРЬ!

Мандаһан наранай дүлэншэг
Манай тугуудта намилзанаш.
Дорюун баатар алхамаар
Дорьбоото САГТАИМНАЙ алхалнаш.
Дүүрэн эршэтэ сагнай,
Дүүрэн эрхэтэ САГНАЙ
Ажалай хуягтай шамтай
Аба хүбүүн хоёртол
Адлихан зэргэдэ алхалнал.
Арад зонойманай һүлдэ болон
Алас холо руу алхалнал.
Шангаар наадагты трубанууд,
Шара бүдүүн трубанууд.
Маршын далита һалхин
Магнай эльбэн ниндэг лэ.
Заншалта Ехэ баяртаа
Залуугаар алхалнабди хамтадаа.
Хамтадаа, бултадаа алхалхадаа
Һарадаш хүрэхэ хүсэн байхал даа.
Хурса сагай хуудаһа иралсахадаа,
Хубисхалша Октябрь, шамдаа,
Агуухэ партидаа.
Ашата Ленин багшадаа
Өөрынгөө хуби заяанай түлөө,
Үшөө нүхэдэйнгөө түлөө
«Һайн даа» гэжэ хэлэхэ
Халуун зүрхэнэй үгэтэйб.
Бусалма зэдэлмэ саг соо
Булжуухайш болоод дуулахадаа,
Дээдын ехэ жаргалые
Дэбһэн далидаа мэдэрнэм.
Зоной дунда поэт болоод,
Зориг оложо ябахадаа,
Зоной үгэһэн золые
Зосоогоо зүрхэндөө бэдэрнэм.
Эгээлэй буряад эхэнэртэ
Эрхэеэ дуулаха хоолой олгоһон
Революционно Октябрь
Эгүүридэө мандыши!
Хонишод — манай хуби заяануудые
Коммунизмын үндэртэ хүргэлсыши.
Гэрэлтэ Ерээдүйн зулын
Гиигэхые, магад, үзөөгүйш һаа,
Дура жаргалай дуун болоод,
Дулаахан дуһалаар дуһалхаб.
Амар сайн,
Агуухэ Октябрь! — гээд
ААДАР ШЭНГИ АДХАРХАБ.

АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

СЭЛЭНГЭ. Республикын түрүү һаалишадай дунда мүрысөө үүсхэһэн Сэлэнгын совхозой суута һаалишан Надежда Лазаревна Тадвашкина үнгэрһэн 10 һарада үнеэн бүриһөө 3445 килограмм гэхэ гү, али бүхыдөө 806 центнер һү һааба. Тэрэ октябрь һарада үнеэн бүриһөө 270 килограмм һү һаагаа. Жэлэйнь уялга—үнеэн бүриһөө 3500 килограмм юм.

М. ФОФОНОВ.

• • •

КАБАНСК. Аймагай ажахынууд ноябриин 2-то гүрэндэ һү тушааха жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ. Бэлэдхэлэй пунктда 89 мянган центнер һүн оруулагдаа гэхэ гү, али түсэб мянган центнерээр үлүүлэгдэбэ. Тиигэжэ аймагнай гүрэндэ һү, үндэгэ, нооһо худалдаха жэлэй түсэб үни хүсэлдүүлэнхэй. Мяха худалдалгаар жэлэй түсэб ноябриин 20-до бэелүүлэгдэхээр. Мүн гүрэндэ хартаабха, ооһо тушааха түсэб холо үлүүлэн дүүргэгдээ һэн. Мал ажалай продуктнуудые худалдаха талаар Кабанскын, Шергинскэ, Оймороой совхозууд ехэ амжалтануудтай.

Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойдо бэлэг болгон аймагай совхозууд гүрэндөө байгша оной түсэбһөө гадуур 8164 центнер һү, 5800 центнер мяха, 289 мянган үндэгэ тушааха зорилго урдаа табинхай.

А. ЗАЙЦЕВ.

• • •

ЗАХААМИН. «Коммунизмын зам» колхоз гүрэндэ мяха, һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб ноябриин нэгэндэ сүм дүүргэбэ. Гүрэндэ 1613 центнер мяхан, 5099 центнер һүн тушаагдаба. Энэ илалтада Дүтэлүүрэй фермын һаалишадай, хүбшэдэ малаараа зуһаһан үхэршэдэй хубита ехэ.

Б. ВАНЧИКОВ.

≈☆≈

МҮРЫСӨӨНДЭ ШАЛГАРБА

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, байгша жэлэй гурбадахи кварталай туршада ажалай эрхим амжалтануудые туйлаһанай түлөө Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллективтэ министерство болон түмэр замшадай профсоюзай ЦК-гай зүгһөө дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба.

Тэдэнэй Улаан-Үдэ эльгээһэн тусхай телеграмма соо мүрысөөндэ шалгарһан ЛВРЗ-гэй коллективые Агуухэ Октябриин һайндэрөөр халуунаар амаршалан, заводойхидто шэнэ амжалтануудые хүсэбэ.

БАЯРАЙ СУГЛААН

Үсэгэлдэр үдэшэлэн Улаан-Үдын оперо, баледэй театр соо Агуухэ Октябриин социалис революциин 49 жэлэй ойдо зорюулагдаһан городой ажалшадай баярай суглаан болобо.

Агуухэ Октябриин социалис революциин 49 жэлэй ойдо зорюулагдаһан элидхэл КПСС-эй обкомой секретарь **Н. М. Продайвода** хээ. Элидхэлэй һүүлээр ехэ концерт болоо.

ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБ БОЛЗОРҺОО УРИД

РСФСР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд партиин XXIII съездын, КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгон, мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэеэ ехэ болгоо, һү, мяха, үндэгэ, нооһо худалдаха жэлэйнгээ түсэбүүдые болзорһоо урид дүүргээ.

Гүрэндэ 20 миллион 133 мянган тонно гэхэ гү, али нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 678 мянган тонноор ехэ һү; 4 миллион 683 мянган тонно гэхэ гү, али 401 мянган тонноор ехэ мяха; 6,4 миллиард гэхэ гү, али 551 миллионоор олон үндэгэ; 173 мянган тонно гэхэ гү, али 1965 оной энэл үеынхиһөө 3 мянган тонноор ехэ нооһо худалдаа.

Башкирай, Мариин, Мордвагай ба Чувашай автономито республикануудай, Алтайн, Примориин ба Хабаровска хизаарнуудай, Амарай, Брянска, Вологодско, Владимирска, Калининска, Калининградска, Калужска, Кировскэ, Курска, Липецкэ, Новгородско, Новосибирскэ, Орловско, Псковско, Рязанска, Тульска, Ульяновска, Ярославска областьнуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд мал ажалай бүхы гол продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилдэг болоһон, худалдаха түсэбүүдээ амжалтатайгаар дүүргэһэн байна.

Мал ажалай продуктнуудые худалдажа үргэлжэлһөөр.

СССР-эй ОБОРОНЫН МИНИСТРЭЙ
ПРИКАЗ

1966 оной ноябриин 7. № 258 Москва хото.

Нүхэд солдадууд, матросууд, сержантнууд ба старшинанууд!

Нүхэд офицернүүд, генералнууд ба адмиралнууд!

Мүнөөдэр совет арад, тэрэнэй шэн габьяата Зэбсэгтэ Хүсэнүүд Агуухэ Октябриин социалис революциин 49 жэлэй ойе һайндэрлэжэ байна.

Манай хүсэн түгэлдэр Эхэ орон энэ һайндэрөө хүндэтэйгөөр ёһолон тэмдэглэхэтэеэ хамта, зохёон байгуулхы хүсэеэ түгэс һалбаруулан, Совет засагай алдарта 50 жэлэй ойе угтахаар бэлдэжэ байна. КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүд арад түмэнэй баатар габьяата ажалаар бодото дээрээ амжалтатай бэелүүлэгдэжэ байна. Коммунис партияа тойрожо нягтаар эмхидэн жагсаһан совет хүнүүд политическэ болон ажалай ехэ эдэбхи хэшээл гаргана, хамтынгаа уялгые һайн ойлгоно. Коммунис байгуулалтын талаар партиин хараалһан зорилгонууд бэелүүлэгдэхэдээ, Совет гүрэнэй экономическа ба өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые улам дээшэнь дэбжээнэ.

Коммунис парти, Советскэ правительство СССР-эй арадуудай үндэһэн хүсэл эрмэлзэлнүүдые баримталан, ленинскэ гадаадын политика хэлбэришэгүй шууд бэелүүлнэ.

Гэхэ зуура, бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй ехэтэ һайшаан дэмжэдэг Советскэ Союзай эб найрамдалта хараа бодолынь Америкын Холбоото Штадуудай империалистнуудай толгойлдог дэлхэйн хархис этэгээдүүдэй зүгһөө тон ехэ эсэргүүсэлтээр угтагдана.

США-гай эзэрхэг түримхэй монополис бүлэгүүдэй гэмээр уласхоорондын байдал шахардуу болоо, дэлхэйн шэнэ дайнай аюул улам һүжэрөөгдөө. Американска империализм дэлхэйн жандармын үүргэ өөртөө элеэр даажа абаад, вьетнам арадта эсэргүү хюдалдаата дай хэжэ байна, бусад оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ бүдүүлигээр хамаарна.

Баруун Германиин милитаристнуудай политика амгалан байдалай хэрэгтэ ехэ аюул тохёолдуулна. Эдэнэр дэлхэйн хоёрдохи дайнай һургаал дүнгүүдые мартаад, ядерна зэбсэгтэй болохо гэжэ оролдоно, үһөө нэхэлгын түсэбүүдээ бэелүүлхэ һэдэлгэ дахин гаргажа байна.

Коммунис парти, Советскэ правительство Эхэ оронойнгоо өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые улам шангадхахын, Арми ба Флотдоо мүнөө сагай зэбсэгээр, дайшалхы техникээр хуяглан хангахын тула шухала бүхы хэмжээнүүдые абана. Өөрынгөө арадта, коммунизмын агуухэ хэрэгтэ хизааргүй үнэн байдаг совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэд Эсэгэ ороноо хамгаалхаар хододоо бэлэн байна. Эдэнэр социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай аха дүү арминуудтай дайшалхы нягта холбоотой байжа, эзэрхэг түримхэй ямаршье дайсаниие бута зада сохихоор бэлэн.

Нүхэд солдадууд, матросууд, сержантнууд ба старшинанууд!

Нүхэд офицернүүд, генералнууд ба адмиралнууд!

Агуухэ Октябриин социалис революциин 49 жэлэй ойгоор таанадые амаршалаад, сэрэгэй, политическэ бэлэдхэлэй талаар, сэрэгэй шадабари мэргэжэлээ улам нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлахыетнай хүсэнэб.

Агуухэ Октябриин социалис революциин 49 жэлэй ойе тэмдэглэн, ЗАХИРХАМНИ:

Мүнөөдэр, ноябриин 7-до, нютагай сагаар 20 часта манай Эхэ ороной ниислэл—баатар хото Москвада, союзна республикануудай ниислэлнүүдтэ, тэрэшэлэн баатар-хотонууд Ленинград, Волгоград, Севастополь, Одессэдэ, баатар-хэрэм Брестдэ—артиллериин гушан буудалгаар салют үгэхэ.

Манай агуухэ Эхэ орон—Совет Социалис Республикануудай Союз мандаха болтогой!

Баатар габьяата совет арад, тэрэнэй шэн зоригто Зэбсэгтэ Хүсэнүүд мандаха болтогой!

Манай бүхы илалтануудые үүсхэгшэ, эмхидхэгшэ—Советскэ Союзай Коммунис парти мандаха болтогой!

СССР-эй Оборонын министр,
Советскэ Союзай маршал
Р. МАЛИНОВСКИЙ.

КОММУНИС ПАРТИИН УДАРИДАЛГААР

ҺАЛБАРАН ХҮГЖЭНЭ НЮТАГНАЙ

✦ Орооһо таряа худалдаха түсэб захил гурба дахин.
✦ 50 үхибүүдэй байха хамтын байра. Эндэнь столово, хэшээлэй дүүргэхэ таһаг, амаралтын таһаг, унтаха таһаг.
✦ Хүдөөгэй залуушуулай үдэшын 11 жэлэй һургуули.
✦ Автомашинануудай гараж.
✦ Ниитын столово, магазин, нүүжэ ерэгшэдтэ 20 шэнэ гэр, малшадай байха 10 гэр.

СОВЕТ ЗАСАГАЙ тогтоһоор 49-дэхи жэлдэ манай колхоздо болоһон хубилалтануудые, колхозниигуудай туйлаһан амжалтануудые тоолохо болоо һаа олон. Тиимэшье байха зэргэтэй ха юм.

Энэ жэлдэ түрэл Коммунис партиимнай XXIII съезд болоожо, манай орондо коммунизм байгуулха үргэн ехэ программа хараалһан байна бшуу. Съездэй баталһан шэнэ табан жэлэй түсэб тушаа Директивнүүдтэ арад зондо, тэрэ тоодо манай колхозниигуудта ехээр һайшаагдаа, тэдэнэй эдэбхи үүсхэлыень улам бадаруулһан байна.

Партиин түсэб—манай түсэб, партиин хэрэг—манай хэрэг гэжэ колхозниигуудмнай нэгэн дуугаар мэдүүлһэн байгаа. Табан жэлэй түсэб нэрэтэй түргэөөр дүүргэхэ гэжэ бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсожо, манай колхозой гэшүүд табан жэлэй түрүүшын жэлдэ мүү бэшэ амжалтануудые туйлажа, саашадаа улам ехэ амжалта туйлаха зорилготой байна.

Энэ жэлдэ үбһэ ногооной, ороо һо таряанай үндэр баян ургаса хураагдаа. Нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал, хоёр дахин шахуу ехэ тэжээл бэлдэжэ, ниитын малай үбэлжэлгын үедэ хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангагдаа. Тэдэнэй ашаар шамые дэмжэлгэ бии болоо. Гүрэндэ мал ажалай продукциин худалдаха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэхэ ушар энээниие элитээр гэршэлжэ үгэнэ.

Эдэ бүгэдэн тухай Агуухэ Октябриин һайндэрые тэмдэглэжэ байхадаа, дурдангүй гарахын аргагүй.

Үргэн Юрөө нютагнай
Үнгын сэсэгээр һалбарна,—гэжэ манай нютагайхид дуулаадаг юм.
Һалбаран хүгжэнэ Юрөөмнай
Хамтын ажалай туйлалтаар,—гээдшье дуулаадаг болонхой. Үнэхөөрөөшье, хамтын ажалай туйлалтаар манай нютаг танигдашагүйгөөр хубилаа, һалбаран хүгжөө бшуу. Артельнай аймаг соогоо томохон ажахы гэжэ тоологдодог. Манайда 42 мянган гаран хонид, гурбан мянгаад эбэртэ мал тоологдоно.

Колхозой түб тосхондо үелуун шэнэ байшанда дунда һургуули түбхинэнхэй! Элдэб шухала хэрэгсэлнүүдээр түхеэрэгдэһэн больница. Культурымнай байшанда үргэн экрантай кино, арадай театр хүдэлнэ.

Малай фермэ, гүүртэнүүдээр ябабалтнай шэнэ шэнэ гэр байранууд, улаан булангууд, культбаза, бани гэхэ мэтэ дүүрэн бии. Гурбан бригаднуудта клуб хүдэлнэ. Радио, телефон, хүнгэн машина, мотоциклнууд айлай юрын хэрэгсэл мэтэ тоологдодог болоожо байна. Юрөө нютагнай мүнөө ажалша хүнүүдээрээ аймаг, республика соогоо алдар суудатай гаранхай. Социалис Ажалай Геройнууд: һаалишан Пылжит Жалсанова, колхозой түрүүлэгшэ Жамса Ванкеев, манай нютагай хүбүүн, Галуута-Нуурай шахтёр Гармажап Тучинов, партиин XXII съездын делегат хонишон Бутит Батуева гэгшэдые таниха, мэдэхэгүй хүн аймаг соомнай үсөөн. Түрүүшүүлэй тоо жэлһээ жэлдэ бүридэ олошорно.

Тэдэнэй тоодо байгша ондо зуун хонин бүриһөө 93,6 хурга абажа түлжүүлһэн хонишон коммунист Будацырен Булгатов, залуу малай толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 1150 граммаар нэмээжэ шадаһан КПСС-эй гэшүүн тугалшан Долгоржап Цырендоржиева, аймаг соогоо түрүү һуури эзэлһэн луговод-коммунист Балдан Тубаев болон бусадые нэрлэлтэй.

Эндэ би коммунистнуудые дэмы нэрлээ бэшэб. Ушар юуб гэбэл, имагтал коммунистнууд колхозниигуудай дунда эмхидхэхы, хүтэлбэрилхы хүсэн болонхой. Партийна организацидамнай 90 гаран коммунистнууд ажаллана. Олонхинь артелиин ажахын шухала һалбари болохо мал ажал дээрэ хонишодоор, һаалишадаар, мал адуулагшадаар хүдэлнэ, нүхэдтөө оролдосото ажалай үльгэр жэшээ харуулжа ябана.

Тиихэшье зэргэтэй. Агууехэ Ленинэй партиин гэшүүнэй нэрэ зэргэ олон юумэндэ уялгална ха юм. Хаанашье, ямаршье ажалда, мүн ниитын хүдэлмэридэ үнэн зүрхэнһөө хандажа, хүн зониие дахуулжа, шэнэ амжалтада зорюулха гээшэ коммунистын нэрэ хүндын хэрэг болоно бшуу. Коммунист хүниие нүхэдынь адаглан хаража, тэрээнһээ жэшээ абажа, тэрээнтэй алхасаа зэргэсүүлжэ ябахые оролдодог гээшэ.

Совет засагай жэлнүүдтэ болоһон хубилалтануудай гол удхань гэбэл, шэнэ шэнжэ шанартай хүнүүдэй урган гараһан ушар болоно. Урдань манай нютагта эрдэм ном мэдэхэ хүниие арбан хургаа даража тоолохоор байбал, мүнөө эрдэм номгүй хүниие эндэ олохогүйт. Колхоздо дээдэ, дунда эрдэмтэй өөрын мэргэжэлтэд хүдэлнэ. Дээдэ эрдэмтэй агроном Владимир Цыбиков бригадираар, Анна Намсараева—экономист-түсэблэгшөөр, эгэшэнь Валя Намсараева—хүдөөгэй больницын главна врачаар, колхозһоо стипенди абажа һураһан Геннадий Усов—МТМ-гэй инженерээр, Балдансамбу Табхаров—механигаар ажалланад. Байгша ондо хэдэн хүн колхозһоо хүдөө ажахын институтда эльгээгдэбэ. Багшанар болон бусад мэргэжэлтэдые эндэ тоолоногүйбди. Хамта 100 гаран мэргэжэлтэд, багшанар манай нютагта хүдэлнэ.

Ёһотойл өөрын, арадай интеллигенци урган гараа. Хүн зоной шэнжэ шанарай, ухаан бодолой урган хубилһые хэдэн үгөөр харуулхань бэрхэтэй. Хамтын ажал—манай ажал, колхозой хэрэг—манай хэрэг гэжэ колхозниигуудһай сэхэ хэлсэдэг болоо гэбэл, ойлгосотой болохо бэзэ. Ажалайшье шэнжэ шанарынь хубиланхай. гол түлэб машина, техникээр бүтээгдэнэ ха юм. Трактор, машинануудай тоо абажа үзэбэл, 100-һаа холо үлүүтэй. Колхозой үйлэдбэриин бүхы хэрэглэмжые мүнөө дээрээ хангана. Зүгөөр үшөөл олон хэрэгтэй болохо.

Саашадаа бүри ехэ юумэн хэгдэхээр хараалагдана. Байгша ондо манай колхоз тээшэ электрын элшэ хүсэ дамжуулха ехэ хүсэтэй лини татагдажа, мүнөө бидэнэр промышленна тоогоор хүсэд хангагдабабди. Тиигэжэ малай фермэнүүдээр, ороо һо таряанай тоог дээрэ, машинно-тракторна мастерскойдо хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньһожоруулха дүүрэн арга боломжотой болобо гээшэбди. Имагтал энэ арга боломжоёо зүбөөр, үни удаан унжагайруулангүй хэрэглэхэ шухала болоод байна. Энээнэй урда тээ иимэ арга үгы байгаа гэжэ хэлэхын аргагүй. Дизельнэ электростанци хүдэлдэг байһан юм. Теэд хүсэ шадалынь бага, ажал хүдэлмэри үргэнөөр оньһожоруулхань бэрхэтэй һэн.

Омог дорюунаар ажаллажа, хүхюун сэнгэлигээр амаржа байхадаа эдэ бүгэдэмнай коммунис партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро, Совет засагай ашаар туйлагдаа гэжэ хүн бүхэн һайн мэдэнэ. Һаруул һайхан, золтой жаргалта байдалайнгаа түлөө түрэл Коммунис партидаа, Совет правительстводаа Юрөө нютагайхидайнгаа үнэн зүрхэнэй ехын ехэ юрөөл хүргэнэм.

Совет засагай табидахи жэлдэ алхан оробобди. Энэ жэл манай ороной түүхэдэ тон ехэ удха шанартай. Совет засагай тогтоһоор 50 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ социалис мүрысөөн хаа хаанагүй дэлгэржэ байна. Республикын хүдөөгэй ажалшадай дунда энэ мүрысөөнэй эхи табиһан «Эрдэм» совхозой, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажалшадай эдэбхи үүсхэлые манайшье колхозойхид халуунаар дэмжэбэ. Эхилһэн табидахи ойн жэлдэ бүри һайн амжалта туйлахын тула хамсыгаа шуужа, хамтынгаа ажалда хамаг оролдосоо гаргахабди гэжэ манай колхозниигууд мэдүүлнэ.

А. ГАЛСАНОВ,
Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретариин орлогшо, БурАССР-эй культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ.

Сэлэнгын аймаг.

БИДЭ, СОВЕТ ХҮНҮҮД, һайндэроо угтахадаа хэһэн туйлаһан ажалайнгаа дүнгүүдые гаргадаг һайн һайхан ёһо заншалтайбди. Мүнөөшье энэ заншалһаа зайсангүй, хойшоо эрьежэ гаталһан замайнгаа эхинһээ захалаад, ерээдүй руу хүтэлһэн үргэн харгы тухай бодолгото болохо дуран хүрэнэ.

Буряад арад зоной зол жаргал тухай хэлэхэ, хөөрэхэ болбол Совет засатые дурдан, дуулангүй гаража болохогүй. Буряад арад зоной жаргалай эхин — Агууехэ Октябриин социалис революци. 1917 оной ноябриин долоондо, «Аврорын» нэрьеэн доро манай зол жаргалай наран гиигэн мандажа, үеын үедэ унтажа байһан арад зон үльгэр домогой баатартал адли нойрһоо һэрижэ, аха заха ород арадтаяа хамта ангиин тэмсэлдэ бодоһон түүхэтэй.

Октябриин Агууехэ революциин шуурган... Энэ шуурган—байгаалиин хүлеэгдээгүй гэнтын хубилалта бэшэ, олон зуун жэлнүүдтэ түрүү хүнүүдэй зүрхэн соо, оюун бодол соо бүүбэйлэгдэһэн, зүүдэ нойрые эзэлһэн шуурган. Мүнөө гэнтэ манай түрүүшын эрдэмтэ Доржо Банзаров мүн бэеэ бэелжэ, үлгэн дэлхэйдэ үндын бодохо аргатай болоо хадаа түрэл арад зонойнгоо зол жаргалда, амгалан тайбанда баясан, баясан революцида хүтэлһэн большевик партида алдар соло дуудахал байгаа гэһэн бодол түрөөд, хаанта засагай хархис байдалай үедэ арад зонойнгоо гэгээрэл тухай ами наһаяа хайрлангүй оролдон ябаһандань бидэнэр, элитэ ехэ эрдэмтын аша гушанар, доро дохин һайн гэнэбди.

Буряадуудай түрүү хүбүүд, басагад большевик партиин зэргэлэ батаар жагсажа, ангиин байлдаанай охин гал соогуур нэрэ солоёо тэмсэлэй мүхэшэгүй Түүхын хуудаһанда алтан үзэгөөр бэшүүлээ. Бидэнэр алдарта абанартаа, аханартаа баяр баясхалантай, бара магтаалай дуу дууланабди! Цыремпил Ранжуров, Павел Балтахинов, Михей Ербанов... Бидэндэ нангин болоһон нэрэнүүд. Павел Балтахиновай нютагайхид алдарта хүбүүнэйнгээ нэрээр колхозоо нэрлэнхэй. Энэ колхоз мүнөө Эрхүүгэй областиин Боохоной аймаг соо түрүү, баян ажахынуудай нэгэн. Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз республика доторoo мүн лэ хүгжэнги колхозуудай тоодо оролдог.

Зол жаргал манда бэлээр ерээгүй. Тэрэниие бидэнэр үхэлтэ тэмсэлэй гал соогуур туйлаабди. Тиимэһээ Совет засагайнгаа түлөө ами наһаяа хайрлангүй Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайнда фашистнуудаар тэмсээбди. Дайсанһаа айжа сухарязгүйбди. Энээнэй гэршэ—дайнда унаһан хүбүүдтэмнай Волгын эрьеһээ эхилээд, Берлин хүрэтэр бодхоогдоһон хүшөөнүүд. Өөрынгөө эльгэ дулааншье, хүнэй хүйтэншье дайдада хүбүүднай мүнхэ нойроор нойрсоно. Энээнэй гэршэ—зүрхэндөө Геройн алтан одониие зүүжэ ерэһэн баатарнуудай, орден, медальнуудые ошотуулһан хүбүүднай...

дэлхэйе гайхуулна. Социалис[…] байгуулалсаад, мүнөө Коммунис партиингаа ударидалга доро коммунизм тээшэ бата алхамаар алхална.

Арба-хорин жэлэй урда […] Москва, Ленинградаар ябахада[…] ни зарим нэгэн хаанаһаабта[…] орон нютагыешни асууха. «Буряадһааб» гэхэдэшни даб[…] ойлгонгүй, «тиимэ нютаг бии[…] гү?» гэжэ гайхаха. Мүнөө бур[…]

ЖАРГАЛТА

ЗОЛ ЖАРГАЛТАЙ хүн уг гарбалаа, үлдэжэ дааража ябаһанаа мартадаг юм гэжэ хэлсэдэг. Харин бидэнэр уг гарбалһаа эшэдэггүйбди. Үлдэһэн, дaараһанаа мартадаггүйбди. Байлдаанда, тэмсэлдэ бүдэрэн унаһан хүбүүдэй нэрэ, солые мүнхэлдэг алдартайбди. Ербановай нэрэмжэтэ үйлсэ, Балтахиновай нэрэмжэтэ.... Ранжуровай нэрэмжэтэ... Борсоевой нэрэмжэтэ.... Иимэ үйлсэнүүд гансашье республикымнай түб хото Улаан-Үдэдэ бэшэ, Хяагта, Захаамин, Каменск городуудта болон аймагай түбүүдтэ байха.

Буряад арадай бодото түүхэ Октябриин социалис революциһаа эхитэй гэжэ хэлэбэл алдуу болохогүй гэжэ һанагдана. 1917 ондо хүл дээрээ жиин бодоһон арад зон дүшэ юһэн жэлэй туршада түүхэдэ урдань үзэгдөө харагдаагүй алхам хэжэ, түби[…] орон тухай дуулаа, мэдээгүй[…] байхалгүй ха: арад зоноймнай[…] дарта ажалай суу, соёл болон[…] дэмэй талаар туйлаһан амжал[…] түрэл оронойнгоо хилэ дабан[…] раһаар үнинэй. Республикымна[…] заводуудай бүтээн гаргаһан[…] һото зэбсэгжэлгэнүүд, түхеэр[…] гэнүүд, машинанууд аха, дүү[…] циалис оронуудта хүндэтэй[…] хүлеэн абтана. Жэшээлэбэл «Электромашина» заводой[…] тээһэн автокранууд Монгол Арадай Республикада, Болгарида, Чехословакида ошоно. Улаан-Үдын шэлэй завод олон аха[…] оронуудай захяа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Нигэжэ республикын[…] най хүдэлмэришэд социалис[…] нуудай ажалшадай урда аха[…] гэй нангин уялгые дүүргэн[…] тернациональна холбоо барисаа[…] гаа улам саашань бэхижүүлнэ.

Түрэл Улаан-Үдэһээ гар[…] ойро, холын газараар ябаха[…]

УРДАХИ ЗАМНАЙ УТА

ХУБХАЙ хооһон тала гунигтайгаар зэнхыжэ, эһэ тортог болошоһон нялсагархан хара гэрнүүд эндэ тэндэ орбойлдоод, хагсанхай хаһаг тэргын хашартайгаар ханхинаха дуулдана» гэжэ хэншьеб уран зохёолшын бэшэһэн урдын хүдөө нютагай зураглал нюдэндэ харагдана.

Дүшэ-табин жэлэй саада тээ манай Үшөөтэй нютагшье эгээл иимэ байһан гэхэдэ алдуугүй. Эгээл энэ талын дундаһаа манай нютагай хүбүүн Доржо Банзаров өөрынгөө оюун бэлиг, эрын зоригоор тэрэ үеын харанхы мунхагые гаталжа, эрдэмэй орьёл өөдэ гараа ха юм.

Һүбэлгэн хурса ухаатай Доржо Банзаров Үшөөтэй нютагайнгаа зоной мүнөө нигэжэ эрдэм һургууляар түгэлдэр, сүлөөтэй, жаргалтай, баян бардам байдалтай, хүхюун сэнгэлиг ажаһуухыемнай зүгнэн сэдьхэжэ, үнэн зүрхэнһөө атаархадагшье байжа болоо.

Үшөөтэйн үзэг бэшэг мэдэхэгүй, үгытэй ядуу малша буряадууд мэтэ манай ороной бүхы арад зондо жаргалта байдал асарһан Агууехэ Октябриин һайндэрые тэмдэглэжэ байхадаа, колхозойнгоо туйлаһан амжалта, ажал хүдэлмэри тухай хэдэн үгэ хэлэхэ дуран хүрэнэ.

Хоёр-гурбан жэлэй саада тээ манай колхоз экономикынгоо талаар һулашаг, юрэл дундуурхан ажахы гэжэ тоотой байһан.

Хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй, мүн партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүд манай колхоз мэтэ жиирэй ажахынуудые урагшань татаха, гээгдэлһээ гаргаха хэрэгтэ туйлай ехэ ашa туһa үзүүлээ, ажалшад, малшадай эдэбхи үүсхэлые эрид дээшэлүүлээ.

ЖЭШЭЭЛХЭДЭ, байгша ондо бүхы таряалангай га бүриһөө 16,8 центнер ургаса абажа, 6 мянган центнер түсэбэй орондо 23 мянган центнер алтан таряа Эхэ оронойнгоо амбаарта оруулаабди. Гэшүүдтээ ороо һо элбэгээр хубаажа, малдаашье талха тарянай зүйл ехээр үгэлсэхэ аргатай болообди. Түсэбһөө гадуур таряа ехээр худалдаһанай ашаар аяар 150 мянган түхэригэй сэбэр олзо абтаба. Мүн ноо һо ехээр хайшалжа, гүрэндөө элбэгээр худалдаад, олзо һайса оруулаабди. Иигээд мяха, һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэмнай. Бүхы түрэлэй адууһа мал олошоруулха түсэбнайшье баһал хүсөөгдэхэ. Тиигэжэ хамта 1.137 мянган түхэригэй олзо абтаа. Иимэ ехэ олзо доход урдань колхоз оруулаагүй.

Эдэ үрэ дүн, амжалта нэн түрүүн артелиин бүхы ажалшад, малшадай эсэшэ сусашагүйгөөр эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр, эмхитэй һайнаар ажаллаһанай ашаар туйлагдаа. Газар дайдынгаа ёһотойл эзэд, «алтан гарта» механизаторнууд Б-Ц. Ринчинов, Ч. Бубеев, Е. Сахьяев, Б. Гармаев, кукурузашад Б. Цыдемжапов, Ц-Д. Лубсанов болон бусад бүхы колхозоймнай омогорхол болоно. Хада губээ бүр хөөһэн хонин һүрэгыемнай үдэхэжэ байдаг хонишодой дундаһаа Б. Бадмажапов, Л. Идамжапов, сагаан эдеэгээр үбэлзүнгүй һаба һуулгаяа билтэруулдаг һаалишадай дундаһаа Д. Балданова, Н. Очирова, Д. Дымбрылова, Л. Ухинова гэгшэдые тэмдэглэнэбди.

ЭДЕЭ ХООЛОЙ зүйлнүүд элбэгээр үйлэдбэрилэгдэж, гүрэндэ ехээр худалдагдаад, олзо доходой һайса оруулагдаһанай ашаар хүн зоноймнай байдалшье түбхинэмэ зохид, болбосон түхэлтэй болоожо байна. Манай эндэ һүүлэй 2—3 жэлдэ ууралаар дулаасуулагдадаг хоёр һургуули колхозой мүнгөөр зөөреэр баригдаа. Мүн 300 хүнэй һууритай досоогоо бүхы түхеэрэлгэтэй һайн клуб, 50 үхибүүдэй һууритай бүхэли жэл соо хүдэлхэ сад-ясли, гостиница, столово, конторо, медицинскэ пунктын гэр шулуугаар баригданхай. Колхоздо холоһоо нүүжэ ерэгшэдэй һууха 15 гэр, мүн байрагүй бусадшье зоной байха үшөө арбаад гэр шэнээр хэгдээ. Энэ үедэ адууһа малай байра, малшадай гэрнүүд хүшэнэлэгдээ. Мүнөө манай колхоздо хуушаржа, муудашаһан гэртэй нэгэшье айлые олохогүйт, хуул шэнэ, шэнээрэ байшантай болоо.

Ажабайдалайнгаа улам түбхинэмэ һайн болохо бүри хүн зоной эрдэм һургуули, мэдэрэл дээшэлнэ. Колхоздомнай бүлэг дээдэ, дунда эрдэмтэй мэргэжэлтэд, багшанар жэлһээ жэлдэ олошорно. Мүнөөшье институт, техникумүүдтэ нютагаймнай хорёод хүбүүд, басагад һурана.

Совет засагай тогтоһоор 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөөндэ хам оролсон, манай колхозойхид саашадаа бүри ехэ амжалта туйлахаар тэмсэнэ.

С. ЖАРГАЛОВ,
Зэдын аймагай Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Совет засагай түрүүшын үдэрһөө
Солото баатар араднай
Жаргалаа зохёон, аянгын дундуур
Жагсаал түгэсөөр дабхина.

МАРТАГДАШАГҮЙ УШАР

ХҮН БҮХЭНДЭ нэгэ мартагдашагүй, хуби заяатайнь холбоотой гэхэ гү, али хойшонхи харгы замыень зааһан үйлэ хэрэг, үдэр гэжэ байдаг.

Минии ажабайдалдахи иимэ ушар гэбэл, ВКП(б)-гэй XVI съезддэ делегат болоожо, тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадалсаһамни болоно.

1930 он һэн. Юрын буряад бүлэдэ түрэһэн, тэрэ үедэ сэрэгэй албанда ябажа байһан залуухан коммунист намда, Буркавдивизиин партийна организациһаа съездын делегат болохо этигэл найдабари тудаһан юм. Манай республикаһаа хамта 5 хүн делегадаар һунгагдаһан байгаабди.

XVI съездын болоһонһоо хойшо 36 жэлһээ үлүүтэй саг үнгэрбэшье, тэрэ үеын байдал, съезд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнууд, съездын баталан абаһан шиидхэбэринүүд мүнөөшье болотор ой ухаандам тодо һонороор һанагдадаг, һаяхан лэ болоһон мэтэ үзэгдэдэг.

Орон доторнай социалис промышленностиин хурдан түргэнөөр хүгжэжэ, хүдөө нютагуудаар социалис түхэлэй ажахынуудай бии болоожо эхилһэн үе һэн. Таряашадай ехэнхи хубинь хамтын ажал тээшэ эрьежэ, хото болон хүдөөгэй капиталис этэгээдүүдтэ добтолгын бүхы дээрээ үргэнөөр ябуулагдажа эхилһэн түүхэтэ үе саг байгаа. Тиимэһээ «Бүхы фронтоор социализмын үргэн далайсатайгаар добтолгын съезд» гэжэ ВКП(б)-гэй XVIII съезд нэрлэгдэһэн юм. ЦК-гай тоосоон тушаа абаһан резолюци дотор социалис промышленностиин, илангаяа металлургиин (Кузбасс) хүгжэлтые бүри түргэдхэхэ гэжэ заагдаа бэлэй. «Табан жэлэй түсэб—4 жэлдэ» гэһэн уряа лозунг энэ съездһээ эхитэй юм.

«Колхозно хүдэлөөн ба хүдөө ажахые хүгжөөхэ тухай» асуудалаар абтаһан резолюци соонь «помещигүүдэй газарые буляан эзэмдэлгэ хадаа деревнидэ Октябриин революциин хэһэн түрүүшын алхам гээшэ, тиихэдэ колхоз байгуулга хадаа хоёрдохи, шиидхэхы алхам гээшэ, энэ хадаа СССР-тэ социалис общестын үндэһэ һуури байгуулха хэрэгтэхи шухала шата тодорхойлно» гэжэ заагдаһан.

36 жэл үлүүтэй саг үнгэрбэ. Ямар ехэ, гайхалтай хубилалтанууд манай орондо болоо гээшэб! Тэрэ үедэ Кузбассай барилга тухай үргэнөөр тэмдэглэгдэгшэ һэн. Теэд тэрэ сагһаа хойшо хэды Кузбассууд бодоо гээшэб. Манай республикыешье абаад үзэе. ЛВРЗ, мяханай комбинат, нарин сэмбын фабрика болон бусад олон заводууд...—бултыень тоолохонь бэрхэтэй. Минии ажаһуудаг Кабанскын аймаг 1930 ондо түмэр харгын бишыхан станцинуудһаа ондоо юушье үгы һэн. Съездэ түмэр замаар ошоо һэмди. Энээгүүр гарахадаа хайшаашье хара—хон жэн, хооһон тала дайда байгаа бэлэй. Эндэ тэндэл тосхон айлнууд, ондоо юушьегүй. Харин мүнөө... Тимлюгэй цемент-шиферэй завод, Байгалай модоной бааза, баригдажа байһан, химиин тон томо комбинат гэжэ нэрлэгдэһэн Сэлэнгын ЦКК. Мүн лэ тооложо барагдашагүй. Булта оньһон шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай. Тиихэдэ хуушанай тулюур предприятинуудые шэнэдхэн түхеэрхэ тухай съезд дээрэ хөөрэлдөөн болоо һэн. Тэрэ үеын байдалые мүнөөнэй промышленностиин байдалтай жэшэхын аргагүй. Имагтал партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэреэр эдэ бүхы амжалтанууд туйлагдаа бшуу. Бүри тэрэ үедэ манай парти ороной зүүн зүгэй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ хэрэгтэ (Кузбасс тухай съезд дээрэ хэлэгдэһыень һанагты) анхаралаа табижа эхилһэн байгаа. Ямар холын хараата бодол байгаа гээшэб! Мүнөөшье энэ хараагаа алданагүй, бүри ехэ анхаралаа хандуулна. Энээн тушаа КПСС-эй XXIII съездын баталан абаһан табан жэлэй түсэб тухай Директивэнүүд элитээр гэршэлнэ.

Хүдөө ажахые абаад үзэе. XVI съезд дээрэ хамтын ажал дэлгэрүүлхэ, колхозуудые эмхидхэхэ тухай ехэ хөөрэлдөөн болоо һэн. Мүнөө хаа хаанагүй колхоз, совхозууд. Хүсэтэ машина, техникээр хүсэд зэбсэгжэнхэй.

Социализмын үргэн далайсата добтолгын эхилһэн үедэ түрэл партиингаа съезддэ хабаадалсажа, мүнөө коммунизмын үргэн далайсатайгаар байгуулагдажа байһан бүгэдэ арадай хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулалсажа байхадаа баяртайб, омогтойб.

Е. ХУНХЕНОВ,
ВКП(б)-гэй XVI съездын делегат, Кабанскын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой загаһашан.

Түмэр замай Улаан-Үдэ станциин депогой тепловозой машинист Ибрагим Сайфутдинов арадай ажахын ашаа шэрэхэ даалгабарые ехээр үлүүлэн дүүргэжэ, Октябриин һайндэрые угтаба. Ажалдаа шалгарһанай түлөө «Эрхим машинист» гэһэн нэрэдэ хүртөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. Б. Сайфутдинов.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ХҮДЭР ГАРТАН

РЕПОРТАЖ

Улаан дүлөөр соробхилһон шэрэм шудхалгын цех. Хэбшэдэй участок.

Бэлэн болоһон хэбүүдые тээһэн конвейер тогтон торонгүй ябажал байна. Шамбай солбон хүдэлмэришэ хүбүүд хамсыгаа шуужархинхайнууд. тамхилхашье забдагүйнүүд оньһото станогуудые хурдан түргөөр хүдэлгэн жолоодоно. Аажам тэнюунээр тэдэнэртэй гар гараа барилсан, үгэ андалдан зогсохоор бэшэ, конвейер таһалгаряагүйгөөр хүдэлжэ байдаг гуримтай. Гансал үдын забһарта гү, али халаанай һүүлээр хэн нэгэнтэйнь яаралгүйгөөр хөөрэлдэжэ болохо. Конвейерые бишыхашье зогсоонгүйгөөр, илангаяа бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахые оролдон, эгсэ долоон час соо хэбшэдэй хүл дээрээ түдэгэсэн, дүүрэн хүсөөрөө хүдэлжэ байхыень харахадаа, баран тэдэниие ёһотой эрэлхэг, булад зоригтой хүнүүд гэжэ нэрлэмээр.

Эдэ нүхэднай ЛВРЗ-гэй эрхим хүдэлмэришэн Маркел Мантыковай хүтэлбэрилдэг коммунис ажалай бригадын гэшүүд гээшэ. Байгша үдэрнүүдтэ бригадынхид илангаяа эршэ түгэсөөр ажаллажа байна. Тэдэнэр Ленинградай «Электросила» заводойхидой жэшээгээр «Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ коллектив» гэһэн үндэр нэрэ зүүхын түлөө социалис мүрысөө үүсхэжэ, зэд шудхалгын цехэй коллективые мүрысөөндэ уриба. Удха түгэлдэр эдэбхи үүсхэлыень ЛВРЗ-гэй бүхы цехүүд халуунаар дэмжэн угтажа, мүрысөөнэй зэргэдэ абьяастайгаар жагсаба.

Хэбшэдэй бригадын гэшүүд «Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ коллектив» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байхадаа, мүнөө даб дээрэ ямар шухала зорилгонуудые бэелүүлжэ байнаб? Ажал хүдэлмэри эрхим һайнаар эмхидхэгдэжэ, үгтэһэн даабари хаһа болзорһоо уридшалан дүүргэгдэнэ. Технологиин ёһо гуримууд нарин нягтаар сахигдажа, голодоһоной гараха ушарые ехээр доошолуулаа. Ажалай бүтээсэ 2 процентээр дээшэлжэ, хэб бүтээлгын эд хэрэгсэлнүүд һара бүри арьбалагдажа байнхай.

Маркел Мантыковай бригада—заводой эрхим бригаднуудай нэгэн. Энэ коллектив жэшээтэ ажалаараа бүри үнинһөө суурханхай. Тэрэниие бригадир Маркел Мантыков шударгы бэрхээр хүтэлбэрилнэ. ЛВРЗ-гэй тогтожо эхилһэн сагһаа хүдэлмэришэн ангиин зэргэдэ хүдэлжэ байһан мастер Александр Николаевич Мельников бригадир тухайгаа омогорхон хөөрэнэ: Энэл нүхэрэймнай хүтэлбэрилгын ашаар хэбшэдэй бригада алиишье талаараа завод дээрээ түрүүлжэ ябана. Маркел Мантыков ЛВРЗ-дэ арайхан табан жэлэй туршада хүдэлжэ байбашье, ажал хүдэлмэриин дүй дүршэлөөр илангаяа баян. Бригадирай уялга дүүргэхэһээ гадна, тэрэ ниитын хүдэлмэридэ шударгы бэрхээр хабаадалсана. Маркел—цехэй партбюрогой гэшүүн ба комсомолой организациин секретарь. Ямаршье бэрхэшээлһээ айдаггүй, урагшаа һанаатай, хэзээшье шумууһан зэһэнги ябадаг бригадир Мантыков хүдэлмэришэд дунда тон хүндэтэй...

Халаанай дүүрэхэ багта бригадын гэшүүдтэй хани халуунаар хөөрэлдэбэбди. Балсанта хүдэр гарайнгаа альгаар духынгаа хүлһэ аршан байжа, үндэр томо бэетэй задарюун шираг хүбүүд нюур шарайдаа ямаршье эсэһэн тэмдэг үзүүлэнгүй, өөрынгөө ажал хэрэг тухай үнэн зүрхэнһөө хөөрэбэд. Агуухэ Октябриин 49 жэлэй ойн баярай һайндэрые тэдэнэр ажалай эрхим амжалтануудаар угтажа байна. Һарын түсэб эрхим шанартайгаар 113 процент дүүргэгдэв.

Мүнөө хэбшэд бүри үсэдөөр, эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр ажаллажа, халаанайнгаа даабариие үлүүлэн дүүргэнэ. Бригадын гэшүүн бүхэн «Агуухэ Октябриин 50 жэлэй нэрэмжэтэ коллектив» гэһэн үндэр нэрын түлөө социалис мүрысөөнэйнгөө түгые улам дээшэнь үргэжэ, бүхы хабаяа туршана.

— Абаһан уялгаяа бараниень дүүргэжэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэхэл байхабди. Мүрысөө гэдэг урялнай миинтээр саарһан дээрэ үлэнгүй, золтагүй бэелхэ ёһотой,—гэжэ бригадын эрхим гэшүүдэй нэгэн Климент Жамьянов нүхэдэйнгөө зүгһөө найдамтайгаар мэдүүлнэ.

Зориг түгэлдэр эдэ хүдэй уран гараар бүтээһэн хэбүүдэй ёһоор локомотивуудта шухаг хэрэгтэй тормозой орёо нарин детальнууд зохёогдожо, ЛВРЗ-гэй абьяаста ажалай алдар солын арьбадхана.

«Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ коллектив» гэһэн үндэр зэргэдэ хүртэхын түлөө хэбшэдэй үүсхэһэн социалис мүрысөөн мүнөө заводойхидой дунда хоног бүри эршэдэн шангадажа, хүдэлмэришэн бүхэниие шэнэ амжалтануудта зоригжуулна.

Д. ДАМБАЕВ.

КОММУНИЗМ ТЭЭШЭ УРАГШАА!

ПУБЛИЦИСТИКЭ

АРАДАЙ ДОМОГ

…саран Линховоин, Лариса Са…нова, Бау Ямпилов тухай һу…ү дуулан, дуулан үнэн зүр…өө баясадагби. Маяг түхэлөө…национальна, удхаараа со…ис манай искусствын хүсэн…. Лхасаран Линховоин зол…алай, бэеэ даанги байдалай… тэмсэжэ байһан хара Афри…ронуудаар аяншалхадаа ган…ас хоолойтой дуушан ябаа… Агууехэ Совет ороной олон …арад зоной политическэ түгэшэ болон, эрхэ сүлөөтэй ис…ын хүгжэлтын жэшээ ха…н аяншалаа. Лариса Сахья…хари гүрэнүүдээр ябажа уяр…хатараа харуулхадаа ганса …ороноо суурхуулна бэшэ, …социалис искусствын түлөө…болон Агууехэ Эхэ ороноо …улна.

…ШЭН ЮҺЭН жэл… Эрэ хон…беын эршэтэ хүсэнэй наһан. …орон борьбо дээрээ боложо, …дээрэ хүгжэн, коммунизм …улагшадай бата жагсаалда …ана. Теэд амжалтанууд миин …ерэнэ бэшэ. Коммунис …, Совет засаг урдахи хар…шай гэрэлтүүлэн толоруулна. …бидэнэр илалтаһаа илалтада …анабди.

…шэн юһэн жэл… Түүхын …үрээр хэмжээ хада дүшэн …жэл далайда дуһал шэнгил. Энээхэн саг соо манай орон түүхэдэ үзэгдөө харагдаагүй илалта туйлаал! Илалтымнай эхин коммунис партиин сэсэн мэргэн һургаал cooһоол! Бидэнэр түрэл партиингаа шиидхэбэринүүдһээ мүнхын арюун уһанһаа амсаһандал хүсэтэй, эршэтэй, зоригтой болон урагшаа дабшанабди.

Коммунис партиин XXIII съезд. Мэнэ һая болоһонлол һанагдана, гэбэшье съездһээ хойшо манай Эхэ ороной, Буряад нютагаймнайшье ажабайдалда ямар ехэ хубилалтанууд болооб!

Партиингаа съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжон, республикымнай ажалшад шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ урдань үзэгдөө харагдаагүй амжалта туйлаа. Үшөө жэлэй дүүрээгүйшье һаа иигэжэ хэлэхэшье, бэшэхэшье эрхэтэйб. Табан жэлэй түрүүшын табсан дээрэ илангаяа манай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд бата бэхи ажалай илалтын ашаа табиба. Тиин энэ намар республикымнай таряашад гүрэндөө 115 мянган тонно таряа худалдажа, таряа тушаалгын түсэбые 128 процентээр дүүргэһэн алдартай! Нооһо худалдалгын түсэб 109 процентээр дүүргэгдөө! Мяхан, һүн, үндэгэншье хэзээ хэзээнэйхиһээ элбэг дэлбэгээр гүрэндэ тушаагдаа. Иимэ тоонуудые бэшэхэдээ би саарһанай саатуур һүни үдэрые, хүйтэ нойтые мэдэнгүй ажаллаһан Түгнэ—Сэлэнгын, Борьёо—Баян-Голой таряашадай, һаалишадай, хонишодой һалхинда, наранай элшэдэ нэрбүүлһэн шарайнуудые харахадал гэнэб. Гэдэнэй баатар ажалай ашаар Эхэ оромнай хүсэтэй бэшэ аал! Бидэнэр газартайгаа хүйһөөрөө холбоотойбди! Тиимэл хадаа Совет засагай түрүүшын Декредүүдэй нэгэн Газар тухай Декрет болоһон байха.

Үнгэрһэн намар гансашье Буряад орондо бэшэ, харин бүхы орон доторнай таряанай үндэр ургаса ургуулагдаа. Эхэ оронойнгоо таряашадай амжалтада бидэнэр үнэн зүрхэнһөө баясан, баатар ажалаарнь омогорхонобди. Коммунис партиимнай Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежнев мэнэ һаяхан совет, поляк аха, дүү арад зоной нүхэсэлдэ зорюулагдаһан митинг дээрэ иигэжэ хэлэбэ: «Манай колхоз, совхозууд үнэхөөрөө гайхалтай илалта туйлаба. Октябриин 10-най тоогоор гүрэндэ 41 миллиард 500 миллион пүүд гү, али шэнэ ургасын 74 миллион тонно таряан тушаагдаа. Иимэ ехэ таряан манай орондо түрүүшынхеэ бэлдэгдөө». Эхэ оронойнгоо иимэ туйлай ехэ амжалтада Буряад республикынгаа таряашадай хубита нэмэриин бии байһанда бидэнэр үшөө дахин омогорхонобди!

МАНАЙ АЖАБАЙДАЛДА үдэр бүхэндэ шэнэ шэнэ юумэн бии болоно. Үдэр бүхэндэ коммунис ажабайдалай тэмдэгүүд түрэнэ. Мүнөө республикымнай коммунис ажалай алдар солотой Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрика долоон хоног соо хоёр амаралтын үдэртэйгөөр ажаллана. Октябриин нэгэнһээ эхилээд, Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой табан цех мүн иимэ шэнэ журамаар хүдэлмэрилжэ эхилээ.

Манай ажалда, үйлэдбэридэ шэнэ коммунис ёһо гуримай нэбтэрэн орожо байһые энэ ушар гэршэлжэ байна. Иимэ сагай ерэһэндэ хүн бүхэн жаргалтай.

Дүшэн юһэн жэл… Совет орон тэбхэр табин жэлэйнгээ ойн богоһо дээрэ ороод байна. Мүнөөдэр бүхы һанаан бодолнай энэ алдарта ойдо хандуулагданхай, бүхы ажалнай энэ алдарта ойдо зорюулагданхай. Түрэл оронойнгоо түрэһэн үдэрые угтахадаа бидэнэр Совет засагай түлөө ами наһаяа хайрлангүй, улаан шуһаяа адхаһан тэмсэлшэдэй нэгэнэйньшье нэрэ солые мартангүй һэргээхэ ёһотойбди. Хаанта засагай урдаһаа бодоһон эрэлхэг баатарнууд Буряад нютагтамнай олон. Тэдэнэй хүүрнүүдэй урда доро дохин, хэһэн ажалыетнай, зориһон зоригыетнай үргэлжэлүүлэн, партиингаа зааһан харгыһаа хэзээдэшье хэлбэрэн зайсахагүйбди гэжэ тангаригаа үгэнэбди.

Ким ИЛЬИН,
уран зохёолшо.

ЯРУУНА. Роза Зурбулаева Нарһатын совхозой түрүү һаалишадай нэгэн юм. Жэлэй эхинһээ хойшо даажа байһан үнеэн бүриһөө тэрэ 1750 литр һү һаагаа. Эхилээд байһан малай үбэлжэлгые урда жэлэйхиһээ һайнаар үнгэргэхэ зорилготой.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Роза Зурбулаева.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

ОЧЕРК

КОММУНИСТ

Үглөөнэй улаан шаргал наран минии тэрэй сонхоор үглөө бүри хурса элшээ харбан ороходоо нэгэл шэнэ бодол, нэгэл һонин үзэгдэл ухаан соомни һэргээн ерэдэг. Минии нюдэнэй урдуур түрэл буряадайм үнгэрһэн үе саг, тэрэ үеын хүнүүд харагдадаг. Хэр угай ажалша буряад хүн мүнөө ажалайнгаа, өөрынгөө эзэн болоод байхадаа түрэл буряад талаяа ямар танигдашагүй болгожо хүгжөөгөөд, хүгжөөхэ бүреэ өөроо хэн боложо хубилшооб даа гээд һанахадаа би өөрөөшье гайхадагби.

Минии нюдэнэй урдуур нүхэдни—арадай артистнууд, Ажалай Баатарнууд; хүдэлмэришэд, хонишод, адуушад үнгэрдэг.

Адуушал!

Буряад хүн бүхэн «би адуушанби» гэжэ хаанашье хэлэхэ байха, энэ үгэтэй хамта тэрэнэй һүр һүлдэньшье хүсэтэй, эелдэр зангыньшье омог болодог.

Би тиимэ нэгэ адуушаниие мэдэхэб.

Республикын ниислэл Улаан-Үдэ хотоһоо зүүн хойшоо гурбан зуун жараад модо ябаад байхада Иисэнгэ гэжэ нэрэтэй нуур оршодог юм. Тэрэ нуурай эрьедэ нэгэ совхоз бии. Энэ ажахы залууханшье һаа, нилээд мэдээжэ, урагшатай хүгжэжэ байнхай. Газар таряалангынь заха хизааргүй. Иимэл заха хизааргүйгөөр хүгжэн дабшаха шадалтай совхоз юм. Энэ Иисэнгын совхоздо Цырендоржи Норбоевич Сультимов гэжэ жараад наһатай нэгэ буряад хүн һуудаг. Гушан долоон жэлэй туршада энэ хүн партиин гэшүүн ябана. Хэрбээ комсомол ябаһыень тоололсоо һаа, дүшэн жэл болохо. Арбан нэгэ наһатай, үшөө нюһаяа хүсэд татажа шадахагүй байхадаа энэ хүмнай ажал хэжэ эхилһэн юм. Ажал хэхээ хорхойтоод энэ алхам хээгүй, харин үгытэй ядуу гэртэхинэйнгээ эртэнэг соо бусалгаха яһанай үгы болоходо баяшуулда хүдэлжэ эхилһэн байха.

Үдэр бүри үлэн ябахадаа, үлдөнги эжы абаяа харахадаа, хулгайда һураһан нүхэдөө һанахадаа, эды ехэ үлэсхэлэн асарһан хүнүүдые, тэдэ баяшуулые хара багаһаа үзэн ядажа һураа. Тиимэһээл Цырендоржи ангиин тэмсэлдэ хамсыгаа шамажа ороһон юм. Эдир залуу наһандаа тэрэ сомсоведэй түрүүлэгшээр һунгагдажа, Совет засаг нютагтаа мандуулхын түлөө хара толгойтоо тамнангүй тэмсээ. Һүүлээрнь партийна ажалда үни удаан түрэл аймагтаа ажаллаа. Тиихэдээ хамтын ажал эмхидхэхэ, колхоз байгуулха хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулһан байна. Юундэб гэхэдэ, үмсын ажалта буряадуудай ерээдүйе энээхэн эмхидэ хараа бшуу.

Цырендоржи Норбоевич Сультимов анханһаа хара ажалда хүлһөө гаргаһан, буряад тала газартаяа хүйһөөрөө холбоотой хүн байһан тула хүтэлхы ажалайнгаа түрүүшын алхам хэжэ эхилхэдээ, Буряад республикамнай ямар ажал эрхилхэб гэжэ ажалша хара ухаагаараа таагаа юм. Тиимэһээл мал ажал таряан ажал эрхилхэдэ хэрэгтэй болохо бүхы арга боломжонуудые бэлэржэ эхилээ. Энэ хадаа ниитын малда элбэг дэлбэг тэжээл бэлдэхэ, нуга сабшалангуудаа ургасатай болгохо ажал ха юм. Тиихын тула уһалуури хэхэ хэрэгтэй. Тэнтэриһээ хайра хүлеэгээд һуунгүй, өөрөө ган гасуур илаха гэжэ шиидэбэ. Энэ ажалдань хэрэгтэй болохо бүхы эрдэмэй номуудые өөрөө шудалжа гараад, «Коммунизм» колхозойнгоо нуга сабшалангуудта мелиоративна ажал ябуулжа эхилээ һэн.

Ярууна соогоо гансахан лэ энэ колхоз эхин тогтоһон сагһаа хойшо жэл бүри өөрыгөө малай тэжээлээр хангадаг. Энэ ехэ туйлалтын эхин хадаа Сультимовай нютагайнгаа байлалда таарууулжа зохёоһон мелиоративна хүдэлмэриин аша үрэ мүн.

Саг жэл ошохо бүреэ шэнэ юумэ, шэнэ байдал, шэнэ удха асардаг. Шэнэ ерэһэн жэл бүхэн өөрынгөө онсо шэнжые, онсо эрилтые ажалша хүнэй урда табидаг. Мүнөөдэр шэнээр, һонёор һанагдаһан юумэмнай үглөөдэр хуушаршаха. Теэд нэгэтэ хуушарһан юумэмнай дахяад һэргэжэшье ерэдэг. Мүнөө Цырендоржи Сультимовай һанал бодолые, хүсэ шадалые адуун ажал эзэлэнхэй.

Буряадай талын зүүн хойто хизаараар нэгэтэ ябаха ушартай болоо һаа, Иисэнгэ ерэжэ, заабол Цырендоржи Норбоевичтой уулзажа хөөрэлдөөрэйт гэжэ захиха байнаб. Энэ хүн танда буряад хүнэй эрхим нүхэр, буряад хүнэй домог болохо адуун һүрэг тухай ехэ һонёор хөөрэжэ үгэхэ.

— Буряадай адуун гээшэ жэлэй дүрбэн сагта бэлшээридэ ябадаг байгаа. Арьяатан шоноһоо тэдэниие азарганууднь хамгаалдаг һэн. Хултайша хүн һүрэгтэ байһан мори хаанаһаа барижа ошохо һэм даа. Хэдэн азаргата адуун һүрэгые бариха, харууһалхын тула хан гэдэг нэгэ хашарһаншье гаргашалагдадаагүй байгаа. Имагтал машинанууд бии боложо адууемнай хойшонь түреэ гээшэ ааб даа. Эмнигые һургажа унаа хэхээ болижо байна ха юмбибди. Теэд энэмнай газар бүхэндэ иимэ бэшэ ёһотой. Жэшээнь, нэгэ тэргэ гасуугай түлөө трактораар ой ошохо болоно губ? Юрэдөө морёор хэхэ ажал барагдадаггүй гээшэ ааб даа. Алхын газарта горючишье галлахамни юушэтэб? Үшөө залуу хүбүүд, басагаднай гэжэ байна. Һайн моридто мордоод, ханхинаса дуулалдан найрлахашье тэдэ дуратай байха. Гүйгөөшэнүүд гээд һаныт! Суута буряад гүйгөөшэнүүд!.. Ээ даа, адууһанай арьбантыешье эрхиибшэлхэ дурагүй хүн мүнөө байха гү даа? Арьбанта хабһан. Гутахыень болиулжа утаһан мяхан. Адууһанай шабай эдижэ үзөө һэн гут? Адууһанай тарган мяхаар хэһэн үшөө колбасаа!.. Үшөө нэгэ зүйл һанагты. Адууһанай мяхан бүхы малай мяханһаа удаан гутадаг. Үшөө дэн эртэхэн сэгээ ухаха болёобди гэжэ һананаб. Мүнөөнэймнай залуу буряадууд сэгээ гээшэ юун бэ гэжэ мэдэхэшьегүйдөө болохо байха. Энэмнай юугээршье жэшээхэгүй эм гээшэ ааб даа. Улаан-Үдэдэ сэгээ уулгажа, үбшэнтэниие эмнэдэг газар бии юм. Хүнэй бэеын элүүртэ һайн байхын тула бүхы республика соогоо адуу үдхэжэ сэгээ һааха ёһотойбди.

Нээрээшье, Цырендоржи Сультимов хоохон үгөөр хада майла бодходоггүй хүн. Мүнөө пенсидэ үни гараһаншье һаа, совхозойнгоо адуунай фермые эрхилдэг юм. Тиихэдээ Сультимовай фермэ совхоз соогоо эгээл ехэ олзо доход оруулдагынь мэдээжэ. Үшөө энэ фермэ совхозой дирекциие тэжээлэй талаар нэгэтэшье мэгдэхээдэггүй. Директор Дмитрий Банзаргашеевтэ тэдэ ехэл магтуулдаг даа.

Үнгэрэгшэ зун эндэхи залуушуулай гайхаһан нэгэ ехэ ушар Иисэнгэ нютагта болоо юм. Юуб гэхэдэ, үбгэн бригадир түрүүтэй адуунай фермынхид гүүдээ һаажа эхилээ бшуу. Зургаан центнер сэгээ һаажархёо. Тэрэнээ город эльгээхэ гэхэдэнь, нэгэшье цистернэ адуунай һүнэй эршые барижа шадахагүй байба. Цистернэнүүдэй тэһэ буушахаһаань айгаа. Иисэнгынхид үшөөшье ехэ сэгээ һааха һэн даа…

Иисэнгын совхоз, республикын бусад ажахынуудта адли, холые хараалһан тусхай түсэбэй ёһоор ажаладаг. Совхозой мэргэжэлтэд, экономистнууд тэрэнииень болохо тээшэнь хараа шугамдань оруулаад, эдэ түсэбүүдээ ниитын суглаанууд дээрэ зүбшэнэн, баталһан байха. Энэ түсэбэй ёһоор иисэнгынхид 1970 ондо 1300 адуутай болохо байһан аал, мүнөө аяар табан жэлээр уридшалан түсэбөө дүүргэжэрхёол!

Иимэ һүбэлгэн бэрхэ хүн гээшэ нэгэ юумэ хээд лэ, тэрэл ажалаа үдэр бүри наншааж ябажа шададаггүй юм байна. Ушар юуб гэхэдэ, адуунай хажуугаар тэрэнэй һанаае гэрэй ямаад амар байлганагүй.

— Юрэдөө гайхагшаб даа,—гээд Цырендоржи Норбоевич хөөрөөгөө эхилдэг. — Ямар тэнэг шүлхэрэй аманһаа ямаад гээшэ «ангиин» дайсад юм гэнэн үгэ мултарһан юм. Мүнөө энэ хэрэгтэй амитан таримал модо мэрэдэг гүүлээд лэ булта хюдагдашоо. Манай Яруунада, Баунтын, Хойто-Байгалай, Ахын аймагуудта таримал модод үгы ха юм. Дуулбарида бүхы республика соомнай ямаад хюдагдашаһан һурагтай агша. Мүнөө иигээд юугээрээ дахаяа өёгшо аабибди! Ямаанай арһаар гуталшье оёходо хэды бүхэ байдаг гээшэб. Мяхааршье бэшэ малһаа дуталаггүй даа. Хонин малай шүүһэлээгүй байхада ямаамнай өөхэлшөөд ябадаг амитан ха юм. Бригадынхидта һайн лэ хоол болохо һэн. Хүн мэдээд лэ ямаадые үмсэдөө баридаг даа. Дэмыл ниитынгээ ажахыһаа энэ амита һалгаабди гэжэ һанагшаб….

Адуушанаймни толгой соо үшөөшье олохон бодолнууд бусалжа ябадаг даа. Жара наһаяа алхажа, пенсидэ гараһан юм лэ даа. Теэд анханай ажалша хүн гээшэмнай оройдоошье пенсидэ гарадаггүй юм байна. Тэрэнэй толгой, ухаанииль, бэень миин байлганагүйл. Октябриин хубисхалай болоһоор 50 жэлэй ойе угтуулан мүнөө Цырендоржи Норбоевич Сультимовай адуунай фермэдэ ехэхэн ажал хэгдэжэ байнхай. Энэ хүн тухай богонихон. газетын багахан нюур дээрэ тиимэшье ехые хөөрэхэ аргагүй байна. Ажалайнгаа эрхэ, өөрынгөө эрхэ сүлөө олоһон хүн гээшэмнай мүнөө баян намтартай болошоо.

Үглөөгүүр бүри минии сонхоо сэлижэ, балкон дээрээ гарахада, түрэл Буряадайм тала дайда үглөөнэй улаан наранда умбан, Улаан-Үдэ хотымни хүн сагаан байшангуудта тудахадаа, Алас-Дурна зүгэй түргэн поезднүүдтэй уридан ерэдэг. Суута энэ хизаар бүхэнэй хүн зон түрэл Буряад талыем хаража ябал гайхаг, ябал һүрдэг гэжэ һанадагби. Иимэ ехэ омогорхол, иимэ ехэ хубилалта имагтал Агууехэ Октябрь буряад арадтам асараа ха юм.

Африкан БАЛЬБУРОВ.

★ 1923 ондо Буряад-Монголой автономито республика байгуулха тухай ВЦИК-эй Президиумэй тогтоол дурсагдаһан оной майн 30-да тунхаглагдаа һэн.

ХҮГЖЭЛТЫМНАЙ АЛХАМУУД— БААТАРЛИГ ХЭРЭГҮҮД

Бурревком байгуулха тухай 1923 оной июль һара соо РКП(б)-гэй Центральна Комитет шиидхээ. Мүн энэ жэлдэ Буряадай областной партийна организаци байгуулагдаа; сентябрь һара соо «Бурят-Монгольская правда», «Бурят-Монголун үнэн» газетэнүүдэй түрүүшын номернууд хэблэгдээ.

★ 1923 оной декабрьда Соведүүдэй түрүүшын съезд дээрэ республикын ЦИК болон СНК эмхидхэгдэһэн.

★ 1924 оной март һарада түрүүшын областной партийна конференци үнгэргэгдэжэ, РКП(б)-гэй обкомой бюро бүридүүлэгдөө. Майн 5-да Дээдэ-Үдэ хотодо БМАССР-эй РКСМ-эй нэгэдэхи съезд нээгдээ. Энэ—Буряад орондохи комсомолой түрэһэн үдэр.

★ 1926 оной сентябрьда түрүүшын республиканска культурно-национальна зүблөөн болобо.

★ 1927 оной март-апрель һарануудта БМАССР-эй Соведүүдэй 3-дахи съезд боложо, Бурят-Монголой АССР-эй Конституцие баталһан байна.

★ 1930 оной сентябриин 6-да РСФСР-эй Арадай комиссарнуудай Совет «БМАССР-тэхи газарай реформо тухай» тогтоол абаа.

★ 1932 ондо багшанарай болон зоотехническэ институдууд нээгдэбэ.

★ 1932 оной июниин 2-то Дээдэ-Үдэ хотодо паровоз-вагон заһабарилха завод бариха тухай СССР-эй Ажалай болон обороной Совет шиидхэбэри гаргаа.

★ 1932 ондо Буряадай гүрэнэй театр эмхидхэгдэбэ.

★ 1934 оной июниин 1-дэ ПВРЗ ашаглалгада үгтөө.

★ 1935 оной сентябрьда шэнээр баригдаһан шэлэй завод түрүүшынгээ продукци үгөө.

★ 1936 оной январиин 27-до парти болон Совет правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй БМАССР-эй ажалшадай делегаци уулзаа һэн.

★ 1940 оной октябрьда Москвада Буряадай искусство болон литературын декада үнгэрбэ. Театрнай Ленинэй ордендо хүртэбэ.

★ 1942 ондо республикын ажалшадай суглуулһан мүнгэ зөөреэр «Социалис Буряад-Монгол» гэжэ танкова колонно, мүн дайшалхы самолёдуудай эскадрилинууд байгуулагдаба…

★ 1948 ондо Улаан-Үдын ЛВРЗ Ленинэй ордеоор шагнагдаба. Мүн энэ ондо республикын хүдөө ажахын 17 түрүүшүүлдэ Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгогдобо.

★ 1958 ондо Улаан-Үдэдэ эрдэм-шэнжэлэлгын комплексно институт нээгдэбэ.

★ Росситай Буряад ороной һайн дураараа нийлэһээр 300 жэлэй ойтой дашарамдуулан, республикамнай 1959 ондо Ленинэй орденоор шагнагдаба.

★ 1959 ондо Буряадай искусство болон литературын хоёрдохи декада үнгэргэгдэбэ.

★ 1965 ондо республикамнай долоон жэлэй түсэбые амжалта түгэсөөр бэелүүлбэ.

★ 1966 ондо мяха-консервын комбинат Ленинэй орден үндэр хайрада хүртэбэ.

Алексей БАДАЕВ

ОКТЯБРИИН ДУУН

Мүшэн туяа сасарһан
Дүшэн юһэдэхи Октябрь!
Эгээн түрүүн дэлхэйдэ
Гэгээн гэрэлээр бадарһан
Хүсэн түгэс Октябрь!
Шэрүүн үе сагһаа
шэнжэ олоһон
Шэнэ дууемни
мэнэ ши хадуу:
Эльгэ зүрхэнэйм
элшэн болоһон
Энэ замбиин
шэнэ дуу.
Сахилгаа залинтай
аадар хэшээһэн
Саг зуурын
тэнгэриин дуу.
Хуушан Россие
нойрһоо һэргээһэн
Хубисхалта «Аврорын»
буугай дуу.
Ажана жаргалдаа
этигэжэ ябаһан
Ажалша дэлхэйн
солгёо дуу.
Холын юртэмсэдэ
зорижо гараһан
Холбоо ракетэнүүдэй
хонгёо дуу.
Газар дээгүүр,
уһан соогуур,
Газаа хээгүүр,
үүлэн доогуур,
Уула хадын
мүнгэн оройгоор,
Уужам тала,
шэрэнгитэ ойгоор,
Гүрэн хилэ илгадгүй,
Түрэл нютаг алгадгүй,
Жэнхэни холые агшаан,
Шэнхинэ урагшаа,
Октябриин дуун!

МИНИИ БАЯР

Оло мянган хүдэлмэришэдэй түлөөлэгшэ, шулуу нүүрһэ малтагшадай нэгэн, юрын хүнби. Өөрынгөө һанал бодол, зүрхэндөө хадуужа, ходо һанажа ябаһан үгэнүүдээ мүнөөдэр хэлэхэ, хүдэлмэришэн нүхэдтэйгөө һанал бодолоо андалдан хөөрэлдэхэ хүсэлэнтэйб. Би сэдьхэлээ ходо ханажа оршон тойрон байдалаар, өөрынгөө хуби заяагаар баярхажа, омогорхожо ябадагби. Совет засагай тогтоһонһоо хойшо 49 жэл үнгэрбэ. Үшөө нэгэ жэл болоод Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойе тэмдэглэхэ, һайндэрлэхээ байнабди. Табин жэл гэхэдэ ехэ шэнги. Нэгэ хүнэй наһанда 50 жэл яһала ехэ болзор. Теэд манай орон табин жэлээ гүйсэхэнь гэжэ һанахада, энэ болзор тон бага болоно гэхээр. 49 жэлэй саада тээ засаг түрэеэ гартаа абаһан, хуби заяагаа өөһэдөө шиидхэхэ эрхэтэй болоһон хүдэлмэришэн, таряашан анги энэ болзор соо хүгжэнги промышленность, хүдөө ажахы, наука, культура байгуулаа.

Октябриин революциин аша туһые манай ажабайдал элишэлэн гэршэлнэ. Галуута-Нуурай шахтанууд совет жэлнүүдэй үедэ байгуулагдаа. Эхэ оронойнгоо эрхим техникээр хангагдаһан томо предприяти болотороо ургаа. Шулуу нүүрһэ өөрөө малтан абадаг, ашадаг, зөөдэг оньһожоруулмал түхеэрэлгэ, хүсэ ехэтэй экскаватор манай мэдэлдэ үгтэнхэй. Малтан абаһан шулуу нүүрһээр республикымнай промышленностиин бүхы предприяти, аймагууд хангагдана. Улаан-Үдын ТЭЦ Галуута-Нуурай шулуу нүүрһээр хүдэлгэгдэжэ, электрын элшэ үйлэдбэрилжэ, предприяти, байрын гэрнүүдтэ халуун уурал, халуун уһа дамжуулан үгэнэ. Эхэ орондоо, совет арадтаа туһатай, хэрэгтэй ажал хэжэ байһандаа урмашахаар, баярлахаар.

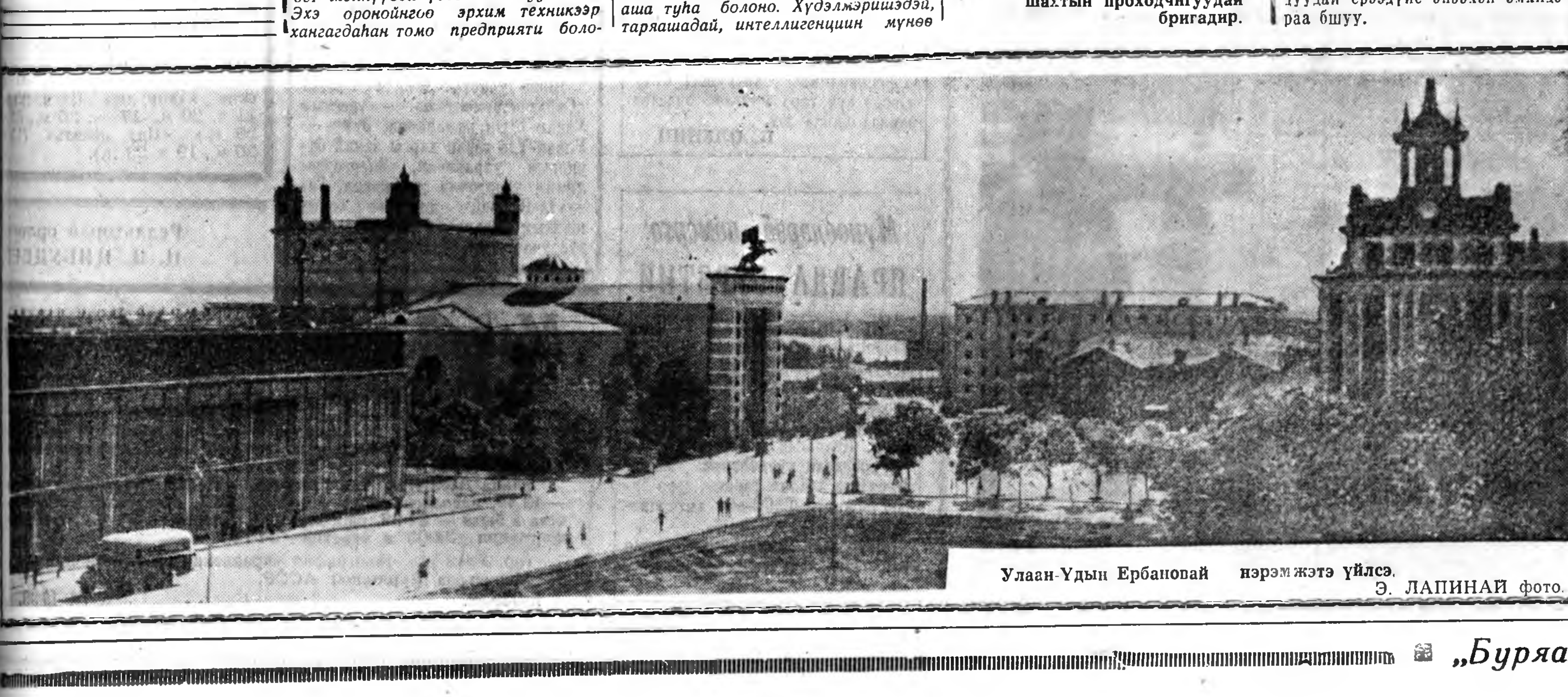
Шахтёрнуудай ажал үндэрөөр сэгнэгдэнэ. Урдань хара хүлһэ адхажа, гарай хүсөөр абтадаг шулуу нүүрһэн оньһон техникын ашаар элбэг ехээр малтагдана. Шахтернуудай ажаһуудаг Галуута-Нуур болбосон түхэлтэй город болотороо урган хүгжөө. Һаруул ехэ, һайн гэрнүүдтэ бидэнэр ажаһуунабди, ажабайдалнай улам һайжаржа байнхай.

Бүхы орон дотор, хүн бүхэнэй ажабайдалда болоһон ехэ хубилалта Совет засагай, Октябриин революциин аша туһа болоно. Хүдэлмэришэдэй, таряашадай, интеллигенциин мүнөө үеын зол жаргал Совет засагай аша туһа мүн.

Манай ороной оло национальна арад нэгэ ехэ бүлэ мэтэ эбтэй зетэйгээр ажаһууна. Хаана, ямаршье ажал дүүргэхэдээ эрм эмээ нэгэдүүлэн, гар гараа барилсан суг хамта алхана. Миниишье даадаг бригада олон яһатанай нэгэ багахан бүлэ болонхой. Буряад, ород, узбек, украин, казах, татар болон бусад яһатанһаа бүридэнхэй. Хэниень хэн гэлтэгүй бултадаа нэгэ зорилготой, нэгэл һанал бодолтойбди. Ажал хэрэгнай урагшатай, һайнаар бүтэжэ байдаг. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын оной даабари болзорһоонь урид бэелүүлжэ, Совет засагайнгаа табидахи жэлдэ бүри һайн амжалта туйлаха зорилго урдаа табинабди.

Хараалһан ехэ түсэбөө бодотоор бэелүүлхэ, һанал бодолоо хүсэлдүүлхэ, бүри һайн һайхан ажабайдал зохёожо шадаха Совет ороной эрхэтэн байһандаа золтойб, жаргалтайб. Эхэ оронойнгоо арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ туһа нэмэрээ оруулалсажа, бүхы совет арадтаяа хамта Агууехэ Октябриин һайндэртэ ажалай бэлэг барилсажа байһандаа омогорхоноб, баясанаб!

Б. ВДОВИН,
Галуута-Нуурай 2/5-дахи шахтын проходчнгуудай бригадир.

Улаан-Үдын Ербановай нэрэмжэтэ үйлсэ.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

ОКТЯБРИИН ТУГ ДОРО

ЛЕНИН ХОДОДОО БИДЭНТЭЙ

ХОРИ ГАРАН жэлэй урда, һургуулида һурадаг багахан хүбүүн ябахадаа, анха түрүүн Ленин тухай дуулаа һэм. Хожомынь нэгэ ямаршьеб газетэдэ ажалшадай вождиин фото-зурагые тушаан боложо харажархёод, манай вьетнам революционернүүдэй дүрэ зурагуудтай хамта хадагалжа ябахын тула хайшалжа абаа бэлэйб.

Нэгэтэ тэдэ зурагуудые хаража байтарни, багшам орожо ерээ һэн. Нам тээшэ шэртэн, тэрэ альбомыемни абаад, һүүлээрнь юушье дуугарангүй бусаагаа һэн. Хэшээлэй дүүрэһэнэй һүүлээр мүнөөхи багша минии хажууда ерээд, иигэжэ хэлэһэн юм:

— Росси гэжэ нэрэтэй орон дэлхэй дээрэ бии. Энэ нютаг манһаа хэдэн арбаад мянган километрэй зайда байдаг. Тус ороной хүн бухэн ажал хүдэлмэритэй. Тэндэхи эгээлэй хүнүүд ооһэдөө эзэд болонхой: заводууд хүдэлмэришэдэй, газар уһан—таряашадай мэдэлдэ байдаг. Энэмнай Ленинэй орон гээшэл даа.

Минии багша Советскэ Союз тухай удаан хөөрөө һэн. Дала мүр дээрэм гараа табяад, хэлэһэн һүүлшынь үгэнүүдые мүнөө хүрэтэр тодо һонороор һанажа ябадагби:

— Хүбүүн, энэ фото-зурагаа гамтайгаар абажа ябаарай. Тэрээнине хадагалхань аюултай байха, энэнэй түлөө шамайе барижа хаахалаашье болохо гэжэ ойлгоорой.

Хархис колонизаторнууд уданшьегүй тэрэ багшыемни абажа ябашоо һэн. Полициин сагдаанар класс соо сэхэ орожо ерээд, багшыемни хүсөөр барижа абаашаа.

...Тэрэ гэһэнһээ хойшо хори гаран жэл үнгэрөө. Минии багша мүнөө байхагүй. Энэ үе соо элдэб юумэнүүд болоһон байна! Урда Вьетнамай сүлөөлэгдэһэн районууд дотор дайсанай бомбонууд, һомонуудай тэһэржэ үшөө үргэлжэлһөөр байбашье, В. И. Ленинэй дүрэ зурагууд манайда хаа хаанагүй дэлгээтэй байдаг. Октябриин революциин вождь тухай мүнөө һураггүй ехэ юумэ мэдэхэ болонхойбди. Владимир Ильичэй фото-зурагые наринаар хадагалжа ябаһан тэрэ хүбүүн, би мүноо Ленин багшын ажаһууһан ороной, 50 жэлэй урда тээ дэлхэй дээрэ анха түрүүн арадай засаг мандуулһан ороной газар дээрэ ошожо үзэхэ аргатай болоһондоо түрибэлгүй баяртайб.

В. И. Ленинэй ажаябадал, ажал ябуулгатайнь холбоотой дурасхаалта газарнуудаар ябажа үзөөб. Разливта ошоходом, наратай сэлмэг үдэр байһан.

Багахан ябахадаа, фото-зурагыень газетэһээ хайшалжа абаад хадагалһан хүнэйнгөө, Ленинэй хажууда ошоо бэлэйб. Түүхэтэ Улаан талмай дээрэхи Мавзолей соо хоёр дахин орожо, вождиин дэргэдэ түр зуура зогсоходоо, зүрхэ сэдьхэлни баяраар билтараа һэн.

Ленин Улаан талмайн тэг дунда, Советскэ Союзай зүрхэндэ амарлингы түбшэн нойрсожо байдаг. Ленин нүгшөөгүй — Ленин барилгашадай, сэрэгшэдэй, уран бүтээлшэдэй ажал хэрэгүүд дотор оршон мандана.

Ленин хаа хаанагүй бии. Ленин Кубадахи Сьерра-Маэстрын байлдаануудта хабаадаа, мүнөө Урда Вьетнамые сүлөөлхэ армиин сэрэгшэдтэй хамта тэмсэжэ ябана. Ленин бидэнэй тэмсэлдэ туһална.

Ленин хамаг совет хүнүүдэй сэдьхэл соо дэлхэйн бухы табан түбидэ сүлөөтэ байдалай, демократиин түлөө тэмсэгшэ олон миллион ажалшадай зүрхэ сэдьхэл соо оршон мандана.

Ленин мүнхэ! Ленинэй Эхэ орон—Советскэ Союз мандаха болтогой!

Бидэнэр Ленинэй зааһан замаар дабшаабди, энэл замаар холоһоо дабшахабди...

ХЮИНЬ ВАН ЛИ,
Урда Вьетнамай уран зохёолшо.
(АПН).

Ханой, октябрь.

ШЭНЭ ХҮН—СОВЕТ РОССИИН АСАРИ ЕХЭ ИЛАЛТА

Хьюлетт ДЖОНСОН

Эб найрамдалай түлөө элитэ мэдээжэ тэмсэлшэ, Советскэ Союзай һайн хани, Кентерберийскэ һүмын эрхилэгшэ байһан Хьюлетт Джонсониие дэлхэйн түрүү улад зон һаяхан һүүлшынь замда үдэшөө.

Хэблэлэй һониной агентство дэлхэйн хоёрдохи дайнай үеэр Хьюлетт Джонсоной бэшэһэн статьяе уншагшадайнгаа анхаралда дурадхана.

Росси шэнэ соёл болбосорол хүгжоон дэлгэрүүлээ. Энэнь бухы хүн түрэлтэндэ угаа ехэ удха шанартай. Барга бүдүүлиг индустритай, модон анзаһатай, үзэг бэшэг мэдэхэгүй таряашадтай орондохи хаанай засагые усадхажа, сүлөөтэ, зол жаргалта, болбосоронги общество байгуулаа.

Советскэ Союз үнгэрһэн үе соо дэлхэйн эгээн ехэ индустритай гүрэнүүдэй нэгэн болоо. Тус ороной материальна туйлалтанууд уг үндэһөөрөө сэдьхэл бодолой баялиг руу нэбтэрэн ородогынь һонирхолтой. Совет Росси энгэй үмсын шунал абьяасые үнэн сэдьхэлэй үүсхэл оролдолгоор һэлгээ, эдэ бүгэдын уг удхань хүнэй аша туһада зорюулагдана.

Совет Росси мүноо дэлхэй дээрэ эгээн ехээр оньһожоруулагдаһан хүдөө ажахытай орон болонхой. Шэнэ интеллигенци ургэн дэбжэнэ. Арадай гэгээрэл хүгжөөгдэнэ. Дэлхэйн ондоо ямаршье оронойхиһоо олон студентнэр совет университедүүдтэ һурана. Эрдэм наукые энэ ороной эрэшүүл болон эхэнэрнүүд, бухы үндэһэ яһатанай граждан инууд шудалдаг байна. Эдэ бүгэдэнь—гайхалтай һонин, манай эндэхи байдалһаа тад ондоо. Жэшээлбэл, англибэшэ үндэһэ яһатанай үхибүүнэй һуралсалда жэл соо оройдоо 1 шиллинг 6 пенс, медицинскэ хангалгада 1 пенс гаргашалагдадаг. Харин Советскэ Союз туркмен үхибүүнэй һуралсалда 39 фунт, медицинскэ туһаламжа тэрээндэ үзүүлхын тула 5 фунт 10 шиллинг гаргашална.

Совет Россидахи демократи шэнэ хүсэлтэйгөөр хүгжөөгдөө. Эрхэ сүлөө гансал үгөөр бэшэ, бодото дээрээ бэелүүлэгдэнэ. Мүнөө эндэхи бухы зон адли тэгшэ арга боломжотой.

Эндэ шэнэ түхэлэй хүн мүндэлэнхэй, шэнэ янзын гүрэн амжалтатайгаар хүгжэжэ байна. Юумэндэ хамаагүйгөөр хандадаг ябадалай орондо харюусалгын мэдэрэл бэелээ, хуушан эмхинүүдэй орондо уран бүтээлэй шэнэ эмхи зургаанууд хүгжөөгдөө. Бэе бэедээ этигэлсэдэггүй ябадалай орондо хани нүхэсэлэй хараа бодол дэлгэрээ. Урдын энгэй үмсын, хара хубиня харадаг заншалай орондо хамтын зорилгонууд, хүсэл эрмэлзэлэлэй шэнэ оршон байдал бэелүүлэгдэнэ.

Эдэ бүгэдые шэбшэн мэдэрхэдээ, совет арминуудай онсо гайхамшаг илалтануудайнь ушар удхые ойлгожо эхилхэш. Манай этигэл найдабариин һабагша нүхэсэл эндэһээ эхитэй. Фашизмын дарагдан һүнөөгдэхэнь дамжаггүй.

Дайнһаа уламжалан шэнэ совет хүниие һайн мэдэдэг, тэрээнтэй хани холбоотой болообди. Энэ хани барисаагаа ажана амгалан сагташье алдаха ёһогүйбди. Ушар юуб гэхэдэ, мүнөө фашис зэрлиг арьяатанда эсэртүүсэн, гайхамшаг эршэ зоригтойгоор тэмсэжэ байгаа эрэшүүл болон эхэнэрнүүд саашадаа хүн түрэлтэнэй бусад бухы дайсадтай — үгытэй ядуу байдалтай, үбшэн зоболонтой, үнэн зүб бэшэ ябадалтай тэмсэхэ байха.

(АПН).

«АВРОРЫН» СУУРЯАГААР...

ХЭДЭХЭН жэлэй урда, ноябриин 7-ной болуутай байхада, Ленинград ошожо үзөө һэм. 50 шахуу жэлэй урда Үбэлэй ордониие улаан гвардеецүүдэй, морягуудай добтолон абаһан Главна штабай арк доро зогсобоб.

Финскэ булан дээгүүр сугларһан бад хара үүлые ябуул һалхин город тээшэ намнажа байтаа. Үдэшын боро хараан болоһо захалбашье һаань, ордоной талмай дээрэ үхибүүд наадажа, шаг шууяа табилдана. Медный всадник тээшэ хэдэн хүнүүд хошоодоороо ошоно. Мүнөөнэй амгалан тайбан, зол жаргалтай ажабайдал —гансашье Россин бэшэ, мүн бухы дэлхэйн, тэрэ тоодо миниишье ороной, түхэл шарайе хубилгаһан, 1917 оной октябриин асари ехэ хүдэлөөнүүдэй аша үрэ мүн болоно гэһэн бодол толгойдом ороо.

Венгри Агуу Октябриин жэшээе хамагһаа түрүүлэн халан абаа бэлэй. «Аврорын» абяа сууряанһаа, 1919 ондо Венгриин Совет Республикын тогтоһон дайшалхы үе сагһаа эхи абажа тогтоһон аха дүүгэй холбоо барисаан агууехэ Ленинэй туг доро эмхидэн жагсаһан совет арадые, мүн социалис революциин түлөө тэмсэгшэ Венгриин ажалшадые холбоно. Мүнөө совет хүнүүдэй коммунизм байгуулжа байхада, мүн венгер арадай социализм байгуулжа дүүргэхэеэ байхада, хоорондымнай харилсаан нэгэдэмэл суртал ба зорилгонуудые, пролетарска интернационализмын гурим ёһонуудые, манай гүрэнүүдэй хоорондын аха дүүгэй холбоо барисаае үндэһэ болгон бэелүүлнэ.

Венгер-совет хани барисаае улам бэхижүүлхэ гээшэ венгер коммунист бүхэнэй, минии Эхэ ороной үнэн сэхэ хүн бүхэнэй интернациональна уялга болоно. Энэ хадаа гансашье манай арадай бэшэ, мүн бухы дэлхэйн коммунис, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй аша туһада харюусана, амгалан байдалай, хүгжэлтэ дэбжэлтын хэрэгтэ алба хэнэ.

Тиимэл ушарһаа манай агууехэ хани болоһон Советскэ Союзтай мүр мүрөө зэргэсүүлэн ябанабди. бухы хүн түрэлтэнэй зол жаргалай, ажана түбшэн ажаһуудалай түлөө, дайн хёмороотүй амар амгалан байдалай түлөө парти, правительствынгаа ударидалга доро совет арадай ябуулжа байгаа асари ехэ тэмсэлые бухы хүсөөрөө дэмжэнэбди.

Тибор ПЕТЕ,
венгер публицист.
(АПН).

Будапешт.

ОЛОН АЙЛ ТҮБХИНЭБЭ

Улаан-Үдын Октябрьска микрорайондо баригдаһан 4—5 дабхар шулуун байшангуудай дунда үргэлжэ ханатай, үзэсхэлэн гоё гэрнүүдые харанабди. Хирпиисэ ябталжа бариагүй, үргэлжэ ханануудые холбожо бодхоһон тэдэ гэрнүүд тон түргөөр бэлэн болгогдожо ашаглагдана.

Иимэ гэрнүүд гансахан Октябрьска районо бэшэ, мүн Железнодорожно районо баригдана. Городоймнай Бульварна, Терешковагай, Мухинай нэрэмжэтэ, Солнечная болон бусад гудамжануудта баригдаһан үргэлжэ ханатай гэрнүүд Буряадай барилгын управлениин гэр барилгын комбинадай хүдэлмэришэдэй бэлэдхэһэн материалаар, тэндэхи барилгашадай гараар бэлэн болгогдожо, ашаглалгада оруулагдана.

Гэр барилгын комбинат бии болгогдоһоор жэлһээ үлүүтэй саг үнгэрөө. Энэ хугасаа соо 48—60—80 байратай арба гаран гэр барижа, эзэдтэнь түлхюурынь тушааһан байна. Комбинат байгша оной эхинһээ хойшо 8 гэр барижа дүүргээд, жэлэй дүүрэтэр үшөө 3 гэр барижа бэлэн болгохонь.

Агуу Октябриин һайндэртэ комбинадай коллектив бии болгоһонһоо хойшо бүтээһэн 15-дахи гэрээ ашаглалгада оруулжа тушааба. Солнечная гэжэ гудамжада баригдаһан тэрэ гэртэ 60 айл орожо, шэнэ гэрээ толлолтын зугаа һайндэрөө тэмдэглэбэ.

Комбинадайхид гэрэй таһалгануудай дотор, гадар хана, шала, үһээ гэхэ мэтые шудхажа, гэр барижа байһан барилгашадаа хангана. Тэндэ хүнгэн бетон гаргадаг цехэй Афанасий Евгенович Афанасьевай даадаг комплексно бригада шэнэ барилгануудта һайн шанартай шудхамал ханануудые үгэхэ талаар шалгарна.

Үргэлжэ ханатай гэрнүүдые хабсаргагшадай, зосоохи, газаахи хэрэгсэлнүүдыень хэжэ дүүргэгшэдэй, модошо дархашуулай бригаданууд гэр барилгые саг соонь, шанар һайнтайгаар дүүргэнэ.

Барилгын комбинадай коллективэй жэл хахадай туршада бариһан тэдэ арбан табан гэртэ 900 гаран айл орожо түбхинэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Солнечная гудамжаар эдэ үдэрнүүдтэ ашаглалгада үгтэһэн үргэлжэ ханатай гэрнүүд.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

АЛИШЬЕ НЮТАГТА ЯЛАРХАЛ

Энэ жэлэй сентябриин 20-до ашаглалгада оруулагдаһан Баргажанай АДЭС-эй сагаабтар томо байшан. Колхоз, совхозуудые элшэ хүсөөрөө хангадаг томо дизельнүүдэй нэгэ жэгдээр шэнхинэн хүдэлжэ байхыень харахада урматай.

Мүноо электрын элшэ хүсэн аймагай алишье буланда үшөө хүсэд хүргэгдөөгүй байһаар.

— Энэ жэлдэ Баргажанһаа Ярагта хүрэтэр 35 киловатт хүсэтэй зайн гал гүйлгэхэ лини татаабди,—гэжэ станциин главна инженер нүхэр Кушеев конторо соогоо ханада үлгөөтэй байһан карта-схемэ заажа байгаад хөөрэнэ. XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Ярагта һууринда «ЛЭП-35» подстанци ашаглалгада оруулаабди. Энэ колхозой малшадай холын 20-ёод фермэ, гүүртэнүүдэй малшад зайн галтай болоо. Гадна Баргажанай совхоз, Баян-Голой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз Баргажанай АДЭС-һээ электрын элшэ хүсэ гүйсэд абана.

Баргажан мүрэнэй зүүн бэедэ оршодог энэ хоёр ажахынуудые хангахын тула 2 ондоо лини зэргэлүүлэн татагдаа. Нэгэниинь.—Баргажан һуурин— Үүрэг—Һүбэ —Баян-Гол. Нүгөөдэнь—Баргажан һуурин—Румянцево—Һүбэ — Баян-Гол гэһэн лини.

Станциин хүдэлмэришэд Баргажан һууринһаа 200 километр холо оршодог Дэрээн нютагай Хүлэг, Тазы гэжэ газарта 26 километр утатай шэнэ электролини татажа, 14 ондоо отара, түүргэнүүд зайн галтай болоо. Эдэнь мүнөө дээрээ Хурамхаанай РЭС-эй зайн галаар хангагдана. Ерэхэ жэлдэ эдэ заимхануудта АДЭС-эй элшэ хүсэн хүргэгдэхэ. Аймагай промышленна предприятинууд АДЭС-һээ элшэ хүсэ абадаг болоо. Мүнөө үедэ Ярагта Хурамхаан хоёрой хоорондохи лини барилта түлэг дундаа. Энэ линиин ашаглалгада оруулагдахадань, тус тустаа 630 киловатт хүсэтэй АДЭС-эй хоёр дизельнүүл үдэр һүнигүй бухы хүсөөрөө хүдэлгэгдэдэг болохо.

С. ОЧИРОВ.

АНГУУШАДАЙ БИБЛИОТЕКЭДЭ

Буряад ороной холын хойто захада, Дээдэ Ангар голой эрьедэ Уоян гэжэ эвенкийскэ һуурин оршодог. Энэ хадаа Хойто-Байгалай аймагай оро үдхэлгын, ан олзоборилгын Калининай нэрэмжэтэ колхозой түб һуурин мүн. Тэндэ интернат һургуули, почто, клуб, больница болон соёлой бусадшье эмхинүүд бии.

Һууринай тэг дунда Уоян нютагай библиотекын байшан оршодог. Тус библиотекые Мария Тулбуконова 6-дахи жэлээ даажа байдаг. Мария Тулбуконова республикын соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй эрхимүүдэй нэгэн гэжэ алдартай. Тэрэ үнгэрэгшэ зун Красноярска хизаарай эвенкийскэ национальна округой соёлшодой семинарта хабаадалсажа, ажалайнгаа дүй дүршэлые баяжуулжа ерээ һэн. Республикын хойто хизаарай оро үдхэгшэд, ангуушад болон загаһашадай дунда ябажа, Мария Тулбуконова ойлгууламжын ехэ хүдэлмэринүүдые үргэлжэ ябуулжа байдаг.

Ангуушан, каюр Андрей Воуль, Савелий Агдырсев, агнуури сахигша Александра Танкиульева, залуу ангуушан Екатерина Агдыреева, багша С. И. Танкиульева гэгшэд тус библиотекын 200 уншагшадай эгээн эдэбхитэйшүүл юм.

О. БЕРЕЗКОВ.

ТОВШОХОНООР МЭДЭЭСЭХЭДЭ...

✦ **БЭШҮҮРЭЙ** XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой луговодууд ерэхэ жэлэй ургасын түлөө анхаралаа хандуулан, сабшалангайнгаа газар дээрэ наг шэбхэ зөөжэ эхилбэ. Тиихэдэ колхозой механизаторнууд 36 километр утатай һубаг хахааб сэбэрлэһэн байна. Мүн 20 гектар газар дискээр зөөлэрүүлбэ.

✦ **СЭЛЭНГЫН** совхозой түб һуурин—Сэлэн-Дүүмэ тосхондо 300 хүнэй һууритай харалгын залтай кинотеатр нээгдээ. Гадна тус тосхондо шлако-блогоор баригдаһан 2 дабхар гэр бодхогдобо. Тэрэнэй доодо дабхарта эд бараа наймаалха магазин оруулагданхай. Дээдэ дабхартань хүгжэмэй һургуули хүдэлмэрилхэ юм.

✦ **ТҮНХЭНЭЙ** аймагай түб—Хэрэн тосхондо соёлой байшангай хоёр дабхар гэр бодхогдоо. Энэ байшан 300 хүнэй харалгын залтай, фойетэй байха. Тэрэнэй дээдэ дабхарые библиотекэ болон бусад эзэлхэ байна.

✦ **ХЯАГТЫН** адагайхид худалдаа наймаанай, эдеэ хоолой амгазарнуудай барилгануудые амжалтатайгаар ябуулна. Тэндэ эд бараа худалдаха магазинай барилга һаяхан дүүргэгдэжэ нээгдэбэ. Ерэхэ жэлдэ Хяагтын-Адагта нэгэ доро 50 хүнэй һуужа эдеэлхэ шэнэ столово нээгдэхэ байна.

ОЛЗОТОЙ АГНУУРИ

Республикын уһа сөөрэмүүдтэ ондатра барилга дүүрэнтэбэ. Буркоопсоюзай коопзверопромхозуудай трестын главна охотовед Д. Ж. Намсараев иигэжэ мэдээсэнэ:

— Хэдэн зуун ангуушад Хойто-Байгалай, Баргажанай, Түнхэнэй аймагуудай гол горход, уһа сөөрэмүүдтэ, Сэлэнгын адаг багаар олзобори хээ.

Кабанскын промхозой ангуушад ехэ амжалта туйлаба. Тэдэнэр Сэлэнгын татуур, һадһануудһаа 65 мянган ондатра бариһан байна. Баргажанай ангуушад тушаан абалгын пунктда 27 мянган арһа тушаагаа.

Республикын ангуушад бухы дээрээ зуу гара мянган ондатра баряад байха юм.

Б. ОЛЕНИН.

ДУРАТАЙГАА ШЭЛЭ

Хуушан Татаурово тосхоной арад зон һайндэртэ ехэ бэлэгтэ хүртэбэ. Барилгын материалнуудай комбинадай тосхондо баригдаһан гурбан дабхар шэнэ байшанда номой магазин нээгдээ.

Магазинай олон таһагуудта уран һайханай, хүдөө ажахын, промышленна, медицинскэ болон бусад номууд табигдаһан байна.

Стенд, тагуудынь гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Сонхо болон бишыхан столнууд дээгүүрнь сэсэг ургуулагдана. Магазинда уншагшадай хэрэглэһэн номоо абаха захил хэгдэнэ.

Магазинай наймаашан Хатунова хүдэлмэрилжэ байһан газараа ехэ оролдолго гаргажа, һайнаар түхеэрэбэ.

В. ТОЛСТИХИН.

Прибайкалиин аймаг.

ЭРХҮҮ ЭЛЕЭР ХАРАГДАА

Түнхэн нютагай арад зон телевизор харадаг болохые үни холоһоо хойшо хүлеэнэ. Загтад гэжэ газарай үндэр хадын оройдо баригдаһан телевизионно ретрансляторай баазын барилга һаяхан дүүргэгдэбэ.

Эрхүү хотоһоо хэгдэһэн дамжуулга харуулха баазын барилгын дүүргэгдэһэнэй һүүлээр аймагай түб—Хэрэн тосхоной почтын контородо дамжуулгын хэр зэргээр харуулагдаха байһаниие туршалга болоо. Эрхүүһээ хэгдэһэн дамжуулга экран дээрэ харуулагдаба. Эндэхи арад зон телевизор хараха аргатай болоһондоо баяртай.

Зүүн-Мүрэн тосхоной хэдэн айл телевизор абанхай. Аймагай бухы тосхонуудай хүн зон телевизорэй сэнхир экран дээрэ элдэб һонинуудые удахагүй харадаг, дууладаг болохонь.

Б. МАШКИНОВ.

ЭЭЛЖЭЭТЭ ХОЁРДОХИ

Галуута-Нуурай шахтын управлениин Холбоолжоной уурхайда нэмэл аргаар нүүрһэ малтан абаха ээлжээтэ хоёрдохи шэнэ участок ашаглалгада оруулагдаба. Энэ участок жэлдээ 600 мянган тонно шулуу нүүрһэ үгэхөөр хараалагдана. Гүрэнэй комисси энэ участогые һаяхан тушаажа абаа.

Шэнэ участок бариха хэрэгтэ «Сибэлектромонтаж» трестын Улаан-Үдын управлени, Эрхүү—Улаан-Үдэ тэһэн харгы замай барилгын управлени, «Энергоуголин» наладочна управлени, Галуута-Нуурай автобаза болон шахтын управлени хабаадалсажа, тус участогые хүдэлгэбэ.

ХААНА ЮУН БОЛОХОБ

НОЯБРИИН 7-до

ОПЕРО БА БАЛЕДЭЙ ТЕАТРТА—театрай дуушадай һайндэрэй концерт. Фойедэнь оркестр наадаха. Концерт 20 часта эхилхэ байна.

«ОКТЯБРЬ» кинотеатрта—**«Война и мир»** (19 ба 21 час 30 мин.), **«Товарищ песня»** (12, 15 час 40 мин., 17 час 20 мин.), **«Аврорын» залп»** (10 ба 13 ч. 40м.).

«ВОСТОК» кинотеатрта—**«Женщины»** (19 ба 21 ч.), **«Ружья и голуби»** (17 час).

СЕРОВОЙ нэрэмжэтэ соёлой байшанда—**«Внимание, граждан и организаций!»** (17 ч. 30 м.), **«Дом, в котором я живу»** (19 ба 21час).

ЛВРЗ-гэй СОЁЛОЙ ОРДОНДО — **«Ленин 1918 ондо»** (10ч.), **«Окраина»** (18 ба 20 ч.), **«Яков Свердлов»** (13 ч.), **«Одесские каникулы»** (15 ба 22 ч.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта—**«Девочка ищет отца»** (9 ч. 50 м. ба 11 ч. 35 м.), **«Антон Иванович сердится»** (13 ч. 20., 16 ч. 45 м. ба 20 ч. 15 м.), **«Хоккеисты»** (14 ч. 45 м., 18 ч. 15 м. ба 21 ч. 45 м.).

БАРИЛГАШАДАЙ клубта—**«Если бы я был белым арапом»** (16 ч. 30 м., 16 ч. 20 м.), **«Мать и мачеха»** (20 ч.).

УҺАН ЗАМШАДАЙ клубта—**«Таёжный десант»** (18 ч.), **«В четырёх шагах от бесконечности»** (20 ч .).

МООП-ой СОЁЛОЙ ОРДОНДО—**«Прозрение»** (18 ба 20 ч.).

«СЭЛЭНГЭ» кинотеатрта—**«Они были первыми»** (17, 19 ба 21 ч.).

ЗЕЛЕНСТРОЙН клубта—**«Одесские каникулы»** (19, 21 ч.).

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта Улаан залда—**«Аврорын» залп»** (9 ч. 40 м., 14, 16, 18, 20 ба 21 ч. 50 м.), Ногоон залда—**«Одесские каникулы»** (9 ч. 30 м., 13 ч. 20 м., 17 ч. 20 м., 21 ч. 20м.), **«Иду искать»** (15 ч. 20 м., 19 ч. 20 м.).

НОЯБРИИН 8-да

ОПЕРО БА БАЛЕДЭЙ ТЕАТРТА—театрай дуушадай концерт. Мүн фойедэнь оркестр наадаха. Эхин 20 часта.

«ОКТЯБРЬ» кинотеатрта—**«Война и мир»** (17 ч. 40 м., 20 час 10м.), **«Товарищ песня»** (10, 14 ч.), **«Аврорын» залп»** (12, 15 ч. 40 м.).

«ВОСТОК» кинотеатрта—**«Женщины»** (19, 21 ч.), **«Ружья и голуби»** (17 ч.).

ГҮРЭНЭЙ ОРОД ДРАМЫН ТЕАТРТА — сезоной нээлгэ. **«Между ливнями»** гэжэ зүжэгэй түрүүшын харуулалга. Эхинь 19 часта.

ЛВРЗ-гэй СОЁЛОЙ ОРДОНДО—**«Окраина»** (18, 20 ч.), **«Яков Свердлов»** (13 ч.), **«Одесские каникулы»** (15, 22 час).

СЕРОВОЙ нэрэмжэтэ соёлой байшанда — **«Если бы я был белым арапом»** (17 ч. 30 м., 19 ч. 10 м., 21 ч.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта—**«Дети Дон-Кихота»** (9 ч. 50 м., 15 ч. 25 м., 19, 20 ч. 30 м.), **«На одной планете»** (11 ч. 25 мин., 13 ч. 25 м., 17 ба 21 ч. 50 м.).

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта Улаан залда—**«Аврорын» залп»** (10, 12, 14, 16, 18, 20, 21 ч. 50 м.), Ногоон залда — **«Одесские каникулы»** (9 ч. 30 м., 11 ч. 20 м., 17 ч. 20 м., 21 ч. 20 м.), **«Иду искать»** (13 ч. 20 м., 19 ч. 20 м.).

Мүнөөдэрэй номерто:
ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: СССР-эй Оборонын министрэй приказ; Агууехэ Октябриин 49 жэлэй ойдо зорюулагдажа Москвада болоһон баярай суглаан.

Хоёрдохи хуудаһанда: нүхэр А. Я. Пельшын элидхэл.

Гурбадахи хуудаһанда: «Манай Буряадта гэһэн» гаршаг доро элдэб һонин; ТАСС-ай материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: хилын саанаһаа; аха дүү социалис оронуудаар.

УБЭЛ ЕРЭЭ. Һолжорходо урматэйл...
(П. БУРМАКИНАЙ фотоэтюд).

Редакторай орлогшо
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам. редактора — 38-42, зам. редактора — 35-84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный — 47-59, 35-14, промышленный — 48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни — 40-49, идеологический — 24-74, 60-21, советского строительства и быта — 34-93, рабселькоров и писем — 25-41, 38-30, информации — 34-05 и перевод — 24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.
Н-02039. Зак. № 1133.